

ŠTAJERSKI GOSPODAR

Verlag und Schriftleitung: Marburg a. d. Drau, Badgasse 6 — Fernruf 25-67 — Bezugspreise: In der Ostmark, vierteljährlich RM 1.20 einschl. 9 Rpf Postgebühr, im Altreich: RM 1.20 einschl. 9 Rpf Postgebühr, zuzüglich 18 Rpf Zeitungszustellgebühr Postscheckkonto Wien Nr. 55030

III. Jahrgang

Marburg a. d. Drau, Samstag, 13. März 1943

Nr. 11

Zimska bitka z nezmanjšano silovitostjo

Nemške divizije pridobivajo prostor pri Harkovu - Strahovite sovjetske izgube v področju pri Orelu - Nemške čete so povsod gospodar situacije - Na južnem odseku fronte blato in deževje

Po našem zadnjem poročilu o položaju na vzhodni fronti je ostal značaj vojskovanja bistveno neizpremenjen v toliko, da se je tudi v preteklem tednu odigravala zimska bitka z nezmanjšano silovitostjo. Operacije so potekale počenšči s preteklim četrtkom kakor sledi:

V južnem delu fronte sta deževje in blato zelo ovirala operacije. Kljub slabemu vremenu in terenu je napredoval nemški protinapad ob srednjem in gornjem Donecu, kjer so napadale nemške divizije v širini 250 kilometrov. Mesto Slavjansk je bilo v naskoku zavzeto. Južno od Harkova je bila glavna 3. sovjetske oklopne armade na ozkem terenu obkoljena ter je zaman skušala razbiti nemški jekleni obroč. Severozapadno od Kurska so se tudi še v sredo odigravali težki obrambni boji. Severozapadno od Orela so bili odbiti valovni napadi sovetov ob težkih izgubah za sovražnika.

Po petkovem poročilu so nemške čete na fronti ob Donecu iztrgale boljševikom številne vasi, med drugim tudi mesto Lisčansk. V ozadju mesta so pri tem uničile več razbitih sovražniških skupin. 3. sovjetska armada je bila medtem južno od Harkova stisnjena na najožjem prostoru, na katerem je pričakovala svoje uničenje. Vsi poskusi izbruha so bili zavrnjeni. Zapadno od Kurska in severozapadno od Orela je imel sovražnik ob ponovitvi svojih napadov izredno težke izgube. Med Gšatskom in med jezerom Ilmen so se zrušili sovjetski napadi v nemškem ognju. Na obeh straneh od Staraje Rusje je sovražnik po temeljiti artilerijski pripravi začel napadati z močnimi pehotnimi odredi, tanki in letali. Po menjajočih se borbah je uspelo nemškim četam, vreči sovražnika povsod nazaj. Pri tem se je odlikovalo nemško letalstvo.

Na severni fronti kubanskega mostišča so nemške čete uničile po sobotnem poročilu dve sovjetski diviziji. Druge divizije so bile močno natalčene. Nemci so ujeli nad tisoč mož, poleg mnogo drugega materiala in vozil pa so zaplenili 69 topov in nad 250 strojnec in metalcev mlh. Sovjetske krvave izgube so

bile izredno velike. Pri Staraji Rusiji je sovražnik nadaljeval svoje masirane napade, ki so pa bili vsi odbiti. Sovražnik je tu izgubil 31 tankov.

V nedeljo je bila objavljena vest, da so nemške čete skupno z Waffen-SS vrgle sovražnika južno od Harkova kljub hudemu odporu dalje proti severu. Obkoljeni odredi 3. sovjetske tankovske armade so bili uničeni. Po prvem štetju so nemške čete zaplenile 225 topov, 60

V edinosti je moč!

Iz šolskih časov se še spominjamo ti-stega vzgleda, ki so ga učitelji tako radi pripovedovali: posamezno palico lahko zlomiš brez posebnega napora, če je pa zvezanih več palic v butaro, jih tudi najmočnejši človek ne more prelomiti. Tega vzgleda se spominjamo tudi sedaj, ko je treba v totalni vojni napreči vse sile za izvojevanje dokončne zmage. Posameznik ne more ničesar! Skupnost, trdno povezana, je pa tolika sila, da je ne zlomi noben vihar usode. Vse naše življenje naj torej služi skupnosti, sedaj pa vojni povezanosti vsega naroda. Fronta in domovina morata v trdni povezanosti izvojevati zmago in bodočnost nemškega naroda!

tankov in nad tisoč vozil. Zapadno od Kurska in v področju Orela so se menjali močni sovražni napadi z uspešnimi protisunkli. Sovražnik je vrgel nove divizije v boj in kljub temu ni mogel prodreti. Nemške čete so po načrtu izpraznille mesto Gšatsk. Pri Staraji Rusiji so se meg tem izjalovili vsi sovjetski napadi. Južno od Ladoškega jezera so nemške čete izboljšale svoje pozicije.

V ponedeljek, dne 8. t. m., je bilo sporočeno, da so nemške čete jugozapadno od Harkova zlomile sovražni odpor ter prenesle svoj napad v prostor zapadno od mesta. Pri Orelu so se sovjeti zaman zaletavali v nemške črte. Edert izmed nemških armadniških korpusov je v nedeljo v težkih bojih razbil na zemlji 66

od 90 sovražniških tankov. Osem tankov je bilo razbitih po letalskih bombah. V srednjem sektorju fronte, kjer je skušal sovražnik motiti nemško gibanje, je bilo mesto Slčevka po načrtu in brez sovražnega pritiska izpraznjeno.

Južno od jezera Ilmen se je medtem nadaljevala velika obrambna bitka z nezmanjšano silovitostjo. Vsi napori sovražnika z artilerijo, tanki in letali, so se zrušili v nemškem ognju. Nemški letalci in artileristi so na tem odseku zbili 60 sovjetskih letal.

V torek, dne 9. t. m., je javilo nemško vrhovno poveljstvo, da se nadaljuje zimska bitka na vzhodu z nezmanjšano silovitostjo. Nemške čete so pa kljub temu povsod gospodar situacije. Nahajajo se ali v uspešnem napadu, ali držijo na drugem mestu neomajno svoje črte ali pa se odmikajo po zapovedanem načrtu v skrajšane frontne črte. Medtem je pa napredoval nemški napad v prostoru pri Harkovu. Nemške divizije so vrgle sovražnika iz nadaljnjih postojank odpora ter pri tem v naskoku zavzele mesti Valki in Ljubotin. Istočasno se je nadaljevala silna obrambna bitka v prostoru pri Orelu in Staraji Rusiji. Sovražnik kljub silnemu prizadevanju ni imel nikakih uspehov, ker so nemške čete s pomočjo letalstva zadrževale iz odbijale vse njegove napade.

Dne 10. marca je bilo sporočeno, da je južno vreme na južnem odseku fronte preprečevalo operacije večjega obsega. Pri Harkovu pa je nemški napad zopet dovedel do novih terenskih uspehov, in sicer zapadno in severozapadno od mesta. Sovražnik je sicer metal nove čete v boj, toda nemške divizije so povsod dosegle svoje zapovedane dnevne cilje. Pri Orelu so se zrušili tudi to pot vsi sovražni napadi v nemškem ognju. V srednjem odseku fronte je skušal sovražnik vdreti v načrtne umikalne operacije nemške vojske, toda brez uspeha. Ena sama nemška divizija je pri tem sestrelila 17 sovražniških tankov. 2000 sovetov je obležalo pred njeno črto. Nemške čete so mesto Bellj v noči na 10. marec izpraznille po načrtu ter s tem iznenadile sovražnika. Medtem je nekoliko pojenjal sovražni naval na nemške postojanke pri Staraji Rusiji. Vse opisane operacije je na vzgledni način podpiralo nemško letalstvo, ki je na žariščih bojev razbijalo z bombami in orožjem sovražne postojanke, kolone in dovoz sovetov.

Wenn die Sache, die man vertritt, dem inneren Gesetze des Volkes entspricht, dann kommt sie über kurz oder lang zum Siege!
Bernhard Köhler

PK.-Aufnahme: Kriegsberichter Jourez (Wb.)

Ununterbrochen rollt der Nachschub

Sowohl auf der Bahn als auch auf der Wüstenstraße wird Kriegsmaterial herausgeschafft.

Zopet 36 ladij potopljenih!

Nemške podmornice so s tem poslale zopet 231.100 brt. sovražnih ladij na dno morja - Potek letalske vojne in operacij v Afriki

V preteklem tednu so potekale operacije proti Angliji in Ameriki kakor sledi: Sovražnik je v Tuneziji preteklo sredo zaman napadal postojanke, ki jih je moral prepustiti nemško-italijanskim četam. V preteklem tednu so nemške čete v Tuneziji ujele 2110 Angležev oziroma Amerikancev. Zbitih je bilo 68 tankov in uničenih 36 topov. V noči na 4. marec je angleško letalstvo napadlo severo- in severozapadno Nemčijo, zlasti Veliki Hamburg, kjer je nastala večja škoda. Prebivalstvo je beležilo izgube. 14 večmotornih bombnikov je bilo zbitih na tla. V isti noči je nemško letalstvo napadlo London z eksplozivnimi bombami težkega kalibra ter s tisoči zažigalnih bomb. Dne 4. marca je vdrl odred angleških bombnikov v Holandijo ter v zapadno Nemčijo. Prebivalstvo je imelo izgube. Pobitih je bilo mnogo, mnogo holandskih otrok. Nemški lovci so pri tem zbili deset večmotornih bombnikov.

Ze v prvih dneh meseca marca so nemške podmornice v težkih bojih potopile 13 ladij s skupno 97.100 brt. ter mimo tega torpedirale še drugi dve ladiji.

V Sredozemskem morju so nemški bojni letalci potopili iz neke spremljave tri parnike s skupno tonažo 26 tisoč brt. Na tuneški fronti je bilo ob tem času razmeroma mirno. Dne 5. marca zvečer je angleško letalstvo med drugim napadlo tudi mesto Essen, kjer je nastala velika škoda. Civilno prebivalstvo je imelo izgube. 15 napadalcev je bilo zbitih na tla.

Tudi 8. t. m. ni bilo na tuneški fronti nič važnega, razen lokalnih bojov. Uspešni so pa bili nemški letalci, ki so v letalskih bojih sestrelili devet lovcev tipa Spitfire. V luki Tripolis sta zgoreli dve ladiji vsled učinka nemških letalskih

bomb. Hitri nemški letalski odredi so 8. marca podnevi napadli mesto Eastbourne na južni obali Anglije. V noči na 8. marec so padale nemške eksplozivne in zažigalne bombe na mesto Southampton v Angliji.

Prevarjeni vojni zločinci

Te dni se je odigral dogodek, ki je značilen za razmerje med našimi sovražniki. Zgodilo se je namreč, da se je vrnil iz Kujbiševa — sedeža boljševiške vlade — ameriški veleposlanik admiral Stanley v Moskvo, kjer je govoril pred zastopniki angleškega in ameriškega tiska. Stanley jim je izjavil sledeče: »Ves čas, odkar sem tukaj, sem skrbno pazil na to, da bi ruski tisk priznal dejstvo, da Rusi ne dobivajo pomoči iz Amerike samo potom zakona o posojilih in zakupih, temveč tudi s strani Rdečega križa in ameriške organizacije za pomoč Rusiji. Do danes pa še nisem odkril nikakega priznanja tega dejstva«. Na vprašanje, zakaj sovjetske oblasti po njegovem mnenju sovjetskega prebivalstva ne informirajo o tej ameriški pomoči, je dejal Stanley sledeče: »Izgleda, da hočejo doma, kakor tudi v inozemstvu zbuditi vtis, da se sami vojskujejo. Na ruski strani prevladuje menda želja, delati tako, kakor da se vojskujejo s pomočjo lastnih pomožnih virov, da jim ne bi bilo treba priznati pomoči s katere koli strani.«

Trma, s katero prejemajo boljševiki anglo-ameriško pomoč, ne da bi to pomoč pripoznali ali pa se zanjo celo zahvaljevali, je značilna za diplomatsko strategijo in taktiko kremelskih oblast-

Nad Tunezijo, kjer je bilo po poročilu z dne 9. marca razmeroma mirno, so nemški lovci zbili pet sovražnih letal. Sovražne letalske sile so napadle 9. marca obalo zasedenih zapadnih pokrajin ter neko obmejno mesto v zapadni Nemčiji. Ponoči so napadli mesto Nürnberg. Prebivalstvo je imelo izgube. Nastala je večja škoda zlasti v stanovanjskih predmestjih ter na javnih poslopjih. Več kulturnih spomenikov je bilo razrušenih. 17 sovražnih letal je bilo zbitih na tla.

Na afriškem bojišču je bilo po poročilu z dne 10. t. m. mirno. V aižirski luki so nemška letala pri nočnem napadu zapalila neko srednje veliko trgovsko ladjo. V noči na 10. marec je angleško letalstvo napadlo mesto München. Prebivalstvo je beležilo izgube. Večja škoda je nastala v stanovanjskih predmestjih, na bolnišnicah, cerkvah in kulturnih spomenikih. Tudi na druge naselbine zapadne Nemčije so padle posamezne bombe, ki so pa povzročile le manjšo škodo. 12 sovražnih letal je bilo zbitih na tla.

Hitra nemška letala so napadla v nizkem poletu angleško mesto Worthing, ponoči pa so nemški bojni odredi bombardirali mesto Hull. Druga letala so bombardirala južnoangleška pristanišča.

Pred nizozemsko obalo je napadel odred angleških hitrih čolnov neko nemško spremljavo. Spremljavo je odbilo napad ter potopilo tri hitre čolne, dočim sta nadaljna dva čolna zgorela.

V zadnjih petih dnevih so nemške podmornice v snežnih viharjih severnega Atlantika, v vročini ekvatorja ter v jesenskih burjah ob Rtu Dobrega Upanja v trdih, žilavih bojih potopile 23 ladij s skupno tonažo 134.000 brt. Šest drugih ladij je bilo torpediranih.

nikov. Boljševiki se nikakor nečejo vezati s takozvanimi zavezniki, ker odklanjajo vsako podreditev svojih lastnih vojnih ciljev, t. j. boljševizacijo sveta. Za pošiljke tankov, letal, sanitetnega blaga, živil itd. nimajo boljševiki nič besede. To je Amerikance tako zaskrbelo, da je ameriški veleposlanik s svojo izjavo napravil malo diplomatsko demonstracijo. Sedaj se vtepa Anglosasom njihova opreča ljubezen do Sovjetije. Stalin se dobro zaveda, da nosi v tej vojni v takozvanem »zavezniskem« taboru Sovjetska Unija skoro izključno največji krvni davek, zato se vojskuje sedaj nekako »na lastno roko«. Anglosasi, ki v svoji zatelebanosti »molijo« celo za zmago sovjetskega orožja, žanjejo sedaj Stalinov eničen prezir. Sovjetska Unija se ni marala udeležiti konference Angležev in Amerikancev v Casablanci, pa tudi Churchill-ove konference v turškem mestu Adana se ni udeležil noben zastopnik Stalina. Iz vsega zadržanja Sovjetije se zrcali globok prezir napram plutokratskim silam, ki so po Stalinovem mnenju zrele za boljševizacijo. Odtod njegova oholost in pomanjkanje slehernega političnega taktičnega napram An-

Druck und Verlag: Marburger Verlags- und Druckerei-Ges. m. b. H. - Verlagsleitung: Egon Baumgartner; Hauptschriftleiter Friedrich Golob; alle in Marburg a. d. Draa, Badgasse 6.

Zur Zeit für Anzeigen die Preisliste Nr. 1 vom 1. Juli 1942 gültig. Ausfall der Lieferung des Blattes bei höherer Gewalt oder Betriebsstörung gibt keinen Anspruch auf Rückzahlung des Bezugs-geldes.

Angleži bodo prejeli nemški odgovor

Napade na nemške žene in deco smatrajo kot „vojne operacije“ - Nemški narod živi v zavesti, da protitudarec ne bo izostal!

Iz Berlina poročajo: »Z nemške strani se ugotavlja, da očitujejo bombe na stanovanjska predmestja in kulturne spomenike nemških mest barbarstvo, ki ga Anglija ne more prikriti s trditvijo, da hoče angleško letalstvo rušiti edino le oboroževalno industrijo in prometna nprave. Nobenega dvoma ni več o tem, kakšne namene zasleduje Anglija s svojimi letalskimi napadi. V Londonu so

glji in Ameriki. Hudiča, ki so ga klicali Angleži in Amerikanci, se sedaj ne morejo znebiti, pač pa jim je dovoljeno ugibanje o Stalin-ovih načrtih, ki jih ne more izvahati niti tako sijajna angleška vohunska umetnost. To je plačilo, ki ga prejema iz Moskve v boljše vizem zaverovani Anglosasi tako, kakor si ga tudi zaslužili.

Zelo zanimiv je tudi komentar, ki ga je navezal na Stalin-ovo izjavo diplomatski zastopnik italijanske agencije Stefani. Po njegovem mnenju smatrajo kremiski oblastniki kapitalizem kot popolnoma zastareli socialni in ekonomski pojav, o katerem so mnenja, da bi ga v slučaju svoje zmage vsak trenutek lahko hitro likvidirali. Stalin se nikakor ne čuti obvezan, zahvaljevati se Angležem in Amerikancem za njihovo pomoč, saj mu je dobro znano, da so angleške in ameriške dobave izključno v interesu Anglije in Amerike. Stalin vé, da se Anglija in Amerika brez sovjetske pomoči ne bi mogli upirati vojaški sili Trojnega pakta. Amerikancem še vedno ni jasno, da se bori boljševizem za svoje lastne cilje. Kakor se bori za te svoje cilje, tako bi v slučaju svoje zmage hotel izsiliti tudi svojim načrtom in interesom odgovarjajoč mir, in sicer z isto brutalnostjo in prezirljivostjo, ki jo manifestira že danes. Kakor je pravilno omenil »Popolo d'Italia«, sta mislila London in Washington dirigirati zavezniško igro in izkoristiti boljševike v svoje manevre. Zgodilo se je pa tako, kakor Angleži in Amerikanci niso pričakovali: Moskva je spremenila Anglijo in Ameriko v dve figuri boljševiške šahovske igre. Tako je Moskva napravila iz te vojne svojo vojno, da bi dosegla, po čemer je tako dolgo hrepenela. Izjava, ki jo je podal veleposlanik admiral Stanley, je zgovorni dokaz za zagato, v katero so zašli Angleži in Amerikanci. Sovjetska Unija nič več ne prikriva svojih imperialističnih in revolucionarnih ciljev, pri tem je ne ženira niti njeno zavezništvo s plutokracijami. Hudičeva setev, ki so jo opravili Anglosasi, gre sedaj že ravno v klasje. Moskva noče imeti nikakega opravlja z atlantsko izjavo o povojni ureditvi sveta, ker ima Stalin za to svoje lastne recepte. Samo nemški oboroženi sili se ima svet — in z njim tudi anglosaški svet — zahvaliti, da boljševiško barbarstvo ne bo uničilo evropske kulture in civilizacije. Anglosasi so se zvezali z boljševiškim vragom, zato bodo plačali ta pakt po najvišji ceni. Stalin je prevaril vojne zločince ob Temzi in v Washingtonu. Ob zamisli, da se varajo vsi skupaj, občudujemo junaško nemško vojsko, ki uničuje satanske kremiske načrte kljub jalovi pomoči izdajalcev Evrope.

menda mnenja, da bi utegnili bombardiranje nemških stanovanjskih hiš, cerkva, muzejev, bolnišnic itd. zlomiti nemški odpor, v resnici pa izgubljajo s temi napadi Angleži še zadnji ostanek svojega ugleda pred kulturnim svetom.

Zares: višek cinizma je, ako razglasa angleški radio mnenje, da se Angleži radujejo nad trpljenjem žena in dece v Nemčiji. Na brutalnejši način pač niso mogli razkriti svojih pravih namenov, da jim torej ni toliko za odkrito borbo z nemško vojsko, temveč za teroristične napade proti civilnemu prebivalstvu, ki je izpostavljeno terorju angleškega letalstva. Vsi drugi oficijozni komentarji so hlinjenje. Angleško veselje nad teroriziranjem nemškega prebivalstva se družijo drugi strani z naravnost otročjo skrbjo za boljševike, ki jih je treba v vsakem oziru zadovoljiti. Stalin je bil namreč že zelo ozlovojen nad dejstvom, da Angleži nimajo pokazati nikakih vojaških akcij. Toda v Londonu si raje premislijo trikrat, štirikrat,

če in kje naj bi sledila kaka ofenziva proti Evropi. Enostavneje in varneje je torej bombardiranje stanovanjskih predmestij ter se radovati spričo povzročeni posledic. Tako so Angleži namreč sigurni, da jih v Kremlju hvalijo. Za bombardiranje Berlina se je Stalin Angležem zahvalil s telegrafsko čestitko, ki je predstavljala višek angleške sreče. Toda Angleži naj pomnijo, da bo nemški narod vse te angleške teroristične napade prenesel z močnim srcem in dostojanstvenim mirom, toda v zavesti, da protitudarec ne bo izostal. Anglija je že v prvem vojnem letu pričela z letalako vojno proti nemškim mestom in je pol leta pozneje prejela pobotnico. Sedaj je Anglija zopet pričela s poostreno zračno vojno, toda protitudarec tudi to pot ne bo izostal.

Pod razdejanimi strehami in med razbitimi šipami se razbije sieherna lužija o lahki vojni. Ta borba, ki jo vodijo z najbrutalnejšimi sredstvi, gre za obstoj nemškega naroda. Bili smo posvarjeni, sedaj smo notranje ojačeni. Pomoč skupnosti nam daje duševno moč in tako se učimo v letu 1943. živeti po zakonih, ki jih predpisuje vojna s svojo trdoto. To je zelo neprijetno, toda vos nemški narod vé, da gre v tej borbi za ves narod.

O tretji svetovni vojni že govorijo

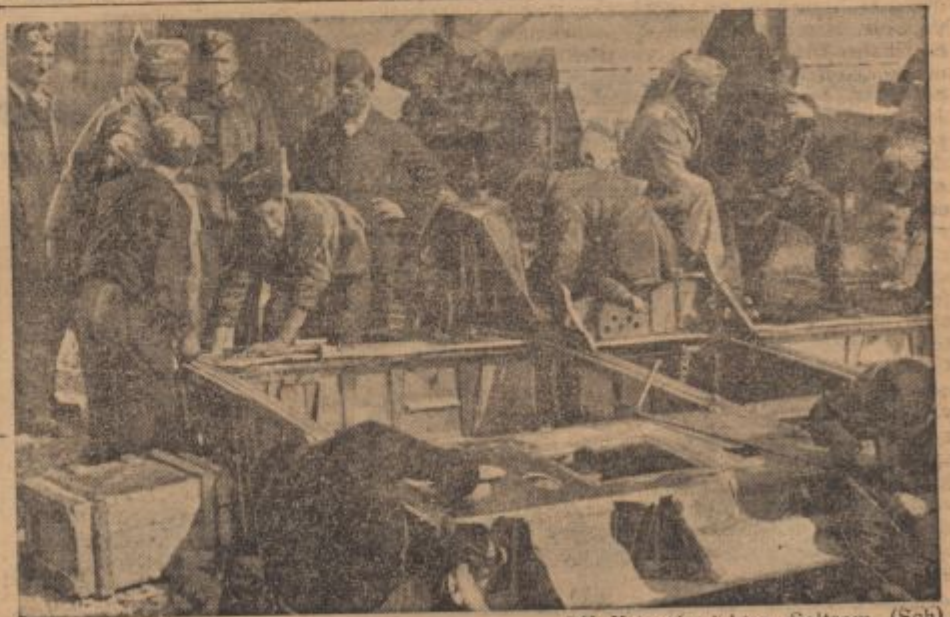
Podpredsednik USA, Wallace, tolaži Južno Ameriko - Previdno odmikane od Moskve naj bi uspavalo južnoameriške države

V nevtralnih državah je vzbudil govor, ki ga je imel te dni ameriški podpredsednik Wallace, nemalo senzacijo. Govoru, ki ga je imel v državi Ohio, pripisujejo programatski pomen, čeprav je govoril Wallace bolj nekako za sebe in v agitatorične svrhe. Namenjen je bil predvsem Južni Ameriki ter ga je potemtakem smatrati tudi kot političen manever.

V državi Ohio se je vršila namreč konferenca, ki naj bi ugotovila »krščansko podlago svetovnega reda«. Na tej konferenci se je podal Wallace tudi na politič-

no polje, ker je izjavil, da mora nujno izbruhniti tretja svetovna vojna, ako ne bi uspelo pred koncem sedanjega konflikta ustvariti sporazuma med demokracijami in med Sovjetsko Unijo. Taka vojna bi bila po mnenju ameriškega podpredsednika neizogibna, ako bi Sovjetska Unija hotela izvesti Trockega zamisel o svetovni revoluciji.

Wallace-ov govor je treba smatrati kot čisto agitacijo. To tembolj, ker se odpravlja državni podtajnik za zunanje zadeve, Sumner Welles, na veliko agitacij-

PK-Kriegsbericht Seltsam (Sch)

Im Zerlegewerk eines Luitzeugstabes
Die Tragfläche eines zu Bruch gegangenen Flugzeuges wird von französischen Arbeitern sachgemäß auseinandergenommen. Die einzelnen Teile, die nicht beschädigt sind, werden zur Wiederverwendung der Gerätestelle zur Verfügung gestellt.

Sovjetsko rovarjenje na Bližnjem vzhodu

Angleži podpirajo boljševizacijo Sirije in Libanona - Glavno središče agitacije je v Bagdadu

»Völkischer Beobachter« objavlja zelo zanimive informacije, ki jih je prejelo uredništvo iz Rima. Doznalo se je namreč, da je sklenila Sovjetska Unija izdatno ojačiti svojo agitacijo na Bližnjem vzhodu. Sovjetija se poslužuje v to svrhu diplomateke krinke. Svojim agentom je dala namreč čin poslanikov, da bi pod zaščito takozvane »eksteritorialnosti« lažje boljševizirali področja Orienta. Sedišče boljševiške agitacije v Prednjem Orientu je glavno mesto Iraka, Bagdad. V Bejrutu je bilo nedavno že prvo zborovanje komunistov, ki so se ga — kar je zelo značilno — udeležili tudi zastopniki angleških in ameriških oblasti. Glavni sovjetski agitator Khaled Bagdaš je imel pri tej priliki govor, v katerem je poveljeval delovanje boljševikov ter je kon-

no izrazil željo, da bi bilo sodelovanje Arabcev in sovjetov vedno popolnejše.

Pri vsem tem je zanimivo, da Angleži nimajo tej očitni komunistični agitaciji ničesar zoperstaviti. Kakor poročajo iz Egipta, uživajo komunistični agenti tudi tam vso podporo angleških oblasti. Tako so na primer Angleži, ne da bi vprašali za dovoljenje s strani egiptovske vlade — omogočili posebnemu dopisniku sovjetske agencije Tase ustanovitev lastnega urada v Kajru. Zelo značilno je tudi dejstvo, da nosi ta dopisnik, ki je sicer polkovnik sovjetske vojske, uniformo angleškega colonela ali polkovnika. To krinko so mu Angleži dovolili menda radi tega, da se napeto razmerje med Egiptom in med Sovjetsko Unijo ne bi še bolj poostrilo.

Amerikanci hoče o izropati angleški imperij

Anglija se že buni proti Rooseveltovim gangsterskim namenom
Odločna izjava angleškega kolonijalnega ministra Stanleya

Te dni je imel angleški kolonialni minister Oliver Stanley v Oxfordu govor, ki sijajno ilustrira napetost med Anglijo in Zedinjenimi državami. Kakor smo že ope- tovano ugotovili, govorijo številni ameriški politiki danes brez ovinkov že tako, kakor da bodo jutri raztrgali angleški imperij in si pobrali najboljše dele tega carstva. Povsem konkretno pa že govorijo o tem, da bo treba po vojni angleško kolonialno posest s finančnega in uprav-

nega vidika »internacionalizirati«, to se pravi amerikanizirati. Lahko s je misliti, da so ti in taki načrti vzbudili v Angliji vihar nevolje.

Minister Stanley je dal Amerikancem odgovor v imenu angleške vlade. Izjavil je namreč, da odklanja angleška vlada vsak načrt, ki bi slonel na tem, da se angleško kolonialno posest upravlja potom mednarodne organizacije. Uprava angleških kolonij je po mnenju angleške vlade izključno angleška zadeva.

S Stanley-ovim govorom je pričela Anglija pobijati Roosevelt-ove cilje, ki gredo za tem, da bi se Amerikanci pod krinko internacionalizacije polastili najvažnejših delov angleškega imperija, ki naj bi tako prišli pod ameriško kontrolo. V konservativnih krogih bi bili tako odločnost angleške vlade zelo radi pozdravili že prej in ne šele sedaj, ko je postala ameriška požrečnost že nevarna za angleški imperij. Drugo vprašanje pa je,

sko potovanje v Južno Ameriko. To potovanje so že napovedali z veliko reklamo. V Washingtonu pa dobro vedo, da se južnoameriške države, kjer ima komunizem idealna tla za svoje podtalno rovarjenje, silno boje boljševizma. Posledic boljševizma namreč niso spoznali samo iz poročil o razmerah v Sovjetski Uniji, temveč tudi začasa španske državljanske vojne. Samo pod najhujšim pritiskom Zedinjenih držav so južnoameriške države vzpostavile svoje diplomatske odnose s Sovjetsko Unijo. Čimbolj pa se identificirajo Zedinjene države z vojnimi cilji Sovjetije, tem manjša je pripravljenost Južne Amerike glede popolne podreditve pod ameriške vojne cilje. Politika ustanavljanja vojaških oporišč USA v Južni Ameriki je tudi prispevala k poglobitvi obstoječega nezaupanja. Podoba je, da je v južnoameriških državah simpatiziranje s Rooseveltom vedno bolj odvisno od zadržanja Zedinjenih držav napram Sovjetski Uniji. Da bi nekako pripravil teren za Welles-ovo potovanje, je Wallace, ki tolmači Roosevelt-ovo politiko, govoril v Ohnu tako, kakor da se Zedinjene države nekako odklikajo od vojnih ciljev boljševizma. Wallace je hotel s svojim govorom opravičiti sedanje prijateljstvo med Zedinjenimi državami in med Sovjetsko Unijo z ugotovitvijo, da se bodo morala svetovno-nazorna nasprotja med demokracijami in med boljševiki razčistiti prej ali slej bodisi v okviru sprave ali pa v odkritem konfliktu.

ako je Anglija danes še dovolj močna, upirati se ameriški grabežljivosti.

Anglosaksonski sestri sta si torej v la- seh. To je tem značilnejše, ker vadijajo za stvari, ki jih še danes niti nimajo. Za »zavezniško« stvar ni ravno razveseljivo, da se grizejo med seboj še v času, ko se mora vsaj Anglija boriti za svoje lastno življenje.

IZREK TEDNA

Ljubimo našo domovino!

Veliki nemški domoljub in pisatelj Ernst Moritz Arndt je zapisal: »Wo dir die Sonne zuerst schien, wo dir seine Sterne zuerst leuchteten, wo seine Blitze dir zuerst seine Allmacht offenbarten, da ist deine Liebe, da ist dein Vaterland. Und seien es kahle Felsen und öde Inseln und wohnen Mühe und Armut dort mit dir, du mußt das Land ewig lieb haben.« Prevedeno v naš jezik, bi se to reklo: »Kjer ti je sonce najprej zasijalo, kjer so ti njegove zvezde svetile in kjer so ti njegovi bliski oznanjali njegovo vse- mogočnost, tam je tvoja ljubezen, tam je tvoja domovina. In če tudi so to gole skale in puata otočja in živiš v trudu in revščini, moraš to deželo vedno ljubiti.«

Arndt je bil bolj patriot kakor pesnik. Rodil se je 26. dec. 1769 v Groß-Schoritz-u kot sin švedskega podanika. Študiral je v Greifswald-u in Jeni. Pozneje je bil učitelj ter mnogo potoval širom Evrope. Spisal je več knjig in postal izreden profesor univerze. Leta 1803. je izdal knjigo o zgodovini tlače, kar je dalo povod, da je kralj Švedske leta 1801. v Vorpommern-u isto odpravil. V knjigi »Germanien und Europa« je napovedal bližajoče se dogodke ter pozival nemški narod proti Napoleonu. Skoraj vso njegovo pisateljsko delovanje je bilo v glavnem usmerjeno v domoljubnost ter povezano v mednarodne in vojnopolitične dogodke. Ves svoj vek je ta mož, ki ga za takratno dobo lahko štejemo med največje domo- ljube nemškega ljudstva, posvetil eni in isti misli, upravitvi in učiti narod, da bo čistal in ljubil svojo očetnjavo. Umrl je 29. januarja 1860 v Bonn-u.

Star spodnještajerski pregovor pravi,

Rooseveltove skomine po četrti kandidaturi

Njegova soproga že pripravlja javno mnenje Zedinjenih država na dovršeno dejstvo

Iz Lizbone poročajo nemški listi, da se pripravlja rodbina Roosevelt že na četrto volivno perijodo v Beli hiši. Dne 8. marca je gospa Eleanor Roosevelt-ova prvič odgrnila kopreno ter prikazala namene, ki jih goji njen sopro Franklin Delano Roosevelt. Izjavila je namreč, da je njen soproj začasa vojne primoran živeti takorekoč iz dneva v dan. Radi tega — tako je izjavila gospa Eleanor — je danes še preuranjeno, misliti na četrto funkcij- sko perijodo ali pa na kakršnekoli ukrepe.

Iz zelo pretkanih izjavanj gospe Roose-velt-ove pa ni težko uganiti, da se rodbi- na Roosevelt-ova v resnici pripravlja na četrto predsedniško kandidaturo. Gospa

Eleanor je namreč dobesedno izjavila sle- deče: »Da sedimo že deset let v Beli hiši, ni pripisati političnemu ugibanju, temveč celokupnemu svetovnemu položaju. Bila bi pa velika napaka, ako bi danes govo- rili o politiki, ker bi utegnili politična čuvstva in nasprotja škodovati vojnim naporom.«

Z drugimi besedami: gospod Roosevelt je pooblastil svojo blebetavo soprogo, naj pred ameriškim javnim mnenjem poudari njegovo »menadomestljivost« v Beli hiši. Radi tega bi morali sedaj pasti vsi ozri na ameriško tradicijo in ustavo. Vsaj ta- ko bi rada pripravila gospa Roosevelt-ova svojemu soprogu gladko pot do četrte predsedniške kandidature.

PRISPEVAJTE v nedeljo, 14. marca 1943 v tretjo in zadnjo letošnjo hišno zbirko vojno zimske pomoči!

(Opfersonntag des Kriegswinterhilfswerkes)

da tam, kjer se ptič zvali, tja najraje leti. Kakor misli Arndt-a, tako tudi ta naš priprost ljudski pregovor na celi črti drži. Kjer smo zagledali luč sveta, kjer so nas naše matere slišale najprej jokati, kjer so nas dojile z lastnim mlekom ter nas v plenice zavite nosile ali vozile na sonce in zrak, tam se nam zdi najljubši kraj na svetu. To ne velja samo za ljudi, temveč je dognano, da tudi živali nikdar ne pozabijo kraja, kjer so prišle na svet. Najbolj je pa ta zavest trdna v človeku, ki se, dokler živi, rad spominja rojstva in najnežnejše mladosti. Znano je, da je vsakemu človeku rojstna hiša in rojstni kraj nekaj najdražjega. Zgodovina človeštva dokazuje, da je ljubezen do rojstnih krajev in domov, znana že iz pračloveške dobe. Naši predniki so se takratnim razmeram odgovarjajoče držali svojih domačih rodni krajev, v kolikor so se mogli zadržavati v istih. Mila in draga jim je bila domovina, tudi če je bila še skromna in slaba, ljubili so jo ter bili vedno pripravljene žrtvovati za isto vse, kar so imeli. Razvoj civilizacije, ki je pozneje pojmi domovine dvignil, ker so postala ljudstva kulturnejša in države popolnejše, je seveda spoštovanje, ljubezen in povezanost ljudi na svoje rojstne kraje in domovine še veliko bolj poglobil in razširil. V mednarodni tekmi za izboljšanje življenja na račun drugih narodov, se je ljubezen do lastnih držav in domovin mnogokrat izražala v krvnih davkih, ki so jih narodi morali in še danes doprinašajo za blagor svojih ljudstev in domovin. Mi vemo, da je človek, ki živi visoko v neplodnih planinah, kjer se le z muko in težavo preživlja, ravno tako zaraščen in povezan s svojo domovino, kakor tisti, ki ima cvetoča posestva v najbolj rodovitnih krajih. Riška družina, ki jo na pustem otoku preživlja nesigurno in trd ribolov, ravno tako ljubi svoj otok, kakor industrijaki delavec, ki se je rodil, raste in živi med premogovnimi rovi in jaški ter vidi, več ali manj samo premog in goro. Ljubezen do domovine je že po naravi nekaj prirojenega, kar se s primerno vzgojo še bolj razvije. So ljudje, ki jih življenje vrže v daljne kraje, kjer se jim morebiti tudi ne godi slabo in so si takorekoč ustvarili novo domovino. Ko pa ti ljudje ostarijo in se jim tok življenja začne nagibati, se v največjih primerih pripeti, da si želijo, predno zapustijo življenje in svet, še vsaj enkrat videti svoj rodni domači kraj, kjer jim je tekla zibelka. Ljubezen do domovine je sila, ki jo lahko uvrstimo takoj za otroško ljubeznijo do svojih staršev. Kakor so otrokom starši nekaj nepopisano dragega in visokega, tako je domovina ljudem, ki jo znajo ceniti, v najožji povezanosti s starši, ki so jih rodili, vzgojili in spravili na noge, nekaj, kar zavzema v človeških srcih najbolj častno mesto.

Danes, ko radi vojne gre za domovino, je veliko bolj, kakor kedaj preje na mestu in potrebno, da se ljubi domovino. Tam, kjer je ljubezen, je tudi podlaga za žrtve. Čim večja je ljubezen, tem več žrtev je možnih. Žrtve davnih prednikov za domovino, ki so jih v vseh dobah radevolje in iz ljubezni do iste doprinašali naši, že pred davnimi stoletji živeči predniki, nam naj bodo svetel vzor in vzgled. Človeško življenje je že od nekdaj bilo navezano na storitve in dajatve ljudstva za ljudsko skupnost, združeno v eni državni obliki, je danes tako ter verjetno tudi v bodoče ne bo drugače. Zato pa ljubimo našo domovino in se žrtvujemo zanjo!

Panzerspähwagen gegen U-Boot

Von Kriegsberichter Theil.

Pf. Heute merkt man hier an der tunesischen Küste wenig davon, daß wir mitten im Winter und in der Regenzeit sind. Die Sonne scheint wie im Mai. Die Sicht ist klar. Nur das Meer tanzt ein wenig. Der Wind wirft kleine, weiße Schaumkronen auf. Der Krieg scheint ferner denn je zu liegen. Drinnen im Land, in den Bergen, ist allerhand los in diesen Tagen. Hier am Wasser aber stehen die deutschen Soldaten um diese Tageszeit ein wenig gelangweilt und schauen seewärts, wo ein kleiner italienischer Schlepper, einen Kilometer von der Küste entfernt, mit Kurs nach Süden vorbeifährt. Wenn die Tommies oder die Amerikaner ein kleineres oder größeres Unternehmen a la Dieppe planen sollten, dann suchen sie sich eine andere Zeit aus, als diesen sichtigen Sonnennachmittag.

Gerade als sich der Schlepper in Höhe des deutschen Gefechtsstandes befindet, wird die kleine Schiffsbesatzung von einer deutlich erkennbaren Unruhe erfaßt. Der Grund hierfür ist vorerst nicht erkennbar.

Im Scherenfernrohr des deutschen Beobachters ist zu sehen, wie ein Mann der Besatzung mit ausgestrecktem Arm nach links weist.

Langsam schwenkt das Blickfeld des Fernrohres suchend in die angedeutete Richtung. — Da — mit einem Schlage ist der Beobachter heilwach. In breiten Strömen fließt das Wasser vom Turm eines Unterseebootes ab, das in nahezu einem Kilometer Entfernung von der Küste auftaucht.

Man kann von einer Landratte nicht verlangen, daß sie aus den Umrissen eines plötzlich auftauchenden U-Bootes ohne weiteres die Nationalität des Bootes erkennen. Der Mann am Scherenfernrohr sieht zum ersten Male ein auftauchendes U-Boot. Jeder Zweifel aber verschwindet, als aus dem Turm drei Mann herausklettern, an das Bordgeschütz laufen und sich daran zu schaffen machen. In kürzester Zeit wird der erste Schuß aus dem Geschütz gejagt, und schon springt links von dem italienischen Schlepper eine Wassersäule auf — noch eine — und eine dritte. Das englische U-Boot feuert mit beachtlicher Geschwindigkeit.

Als der achte Schuß das englische Rohr verlassen hat, sind unsere Männer an ihrer 2-cm-Kanone so weit, während zwei Panzerspähwagen heranzufahren. Die Leuchtspurgeschosse ziehen hart über die Wasseroberfläche hin. Ein Mann der englischen Geschützbedienung wird getroffen und stürzt ins Wasser. Die beiden

anderen versuchen in das Turm zurückzuklettern. Jetzt eröffnen unsere Panzerspähwagen das Feuer auf das U-Boot. Der erste Schuß liegt zu weit — der zweite schon besser — der dritte Volltreffer im Turm. Kurz darauf sitzt ein weiterer Volltreffer im Bug. Eine hohe Wassersäule steigt auf, weiß und gischtig. Das sieht sehr nach Preßluftbehälter aus. Daneben qualmt es dunkel. Innerhalb weniger Sekunden ist das Boot untergetaucht — ein wenig zu schnell für ein planmäßiges Tauchmanöver.

Das Scherenfernrohr hängt geblannt an der Steile, an der ein weißer Schaumkreis aufsteigt. Die Minuten vergehen sehr langsam, wenn man auf eine Entscheidung wartet. Der Blasenkreis wird schon dünner.

Acht Minuten sind verstrichen. Denen im Boot da unten wird es wie eine Ewigkeit vorgekommen sein. Die Geschütze der Panzerspähwagen sind längst wieder feuerbereit — Enttarnung 800 Meter. Das Scherenfernrohr schwenkt jetzt nach rechts und links. Noch immer ist nichts zu sehen. Aber die gespannte Aufmerksamkeit der Besatzungen in den Panzerspähwagen und des Beobachters läßt nicht nach.

Das Ungewöhnliche dieser Jagd vom Land aus auf See hinaus hat jeden bis in die Fingerspitzen hinein ergriffen. Solche Ziele setzt einem das Kriegsglück nicht jeden Tag vor die Nase. Nach weiteren zwei Minuten taucht der Turm des U-Bootes fast an der gleichen Stelle, wo es untertauchte, langsam auf, als wenn eine gewaltige Faust unter dem Bootsrumpf nach oben drückt. Kurzes Nachrichten der Geschütze genügt. Ein schuß sitzt hart über der Wasserlinie im Turm des Bootes. Für Sekunden liegt der Turm im Rauch der Explosion, dann kippt er schwer nach der Seite und schlägt das Wasser auf.

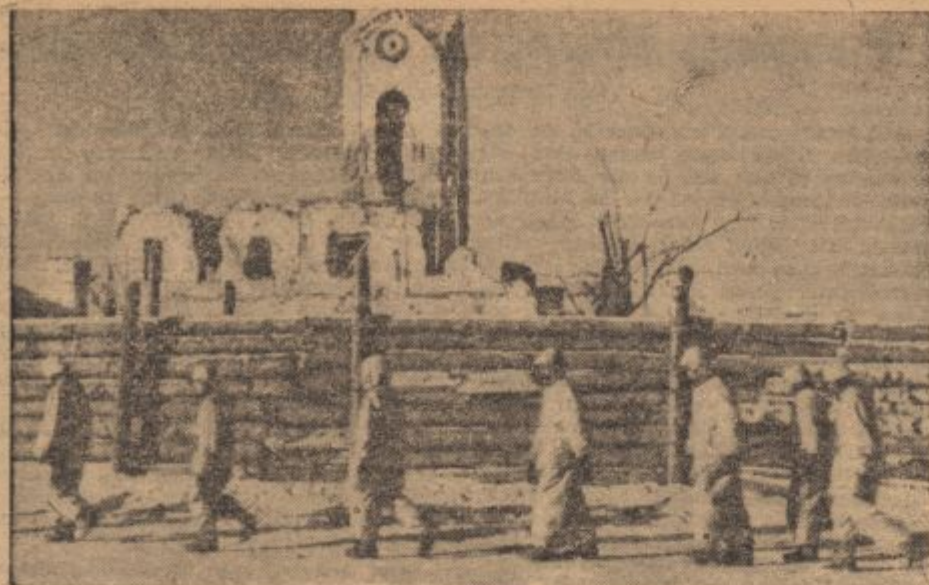
Für eine Weile ist das Meer an dieser Stelle unruhiger als anderswo. Aber das Helle da draußen sind keine Schaumkronen, die der Wind auftreibt, es sind Luftblasen.

UNTERSTEIRER !

Deutsch ist die Sprache deiner Gesinnung, deiner Volksgemeinschaft und deiner Heimat. Es ist daher in deinem Interesse, die deutsche Sprache voll und ganz zu beherrschen. Darum lerne, sprich, lies und denke deutsch!

Zatemnitev
od 20. do 4. ure

PK-Kriegsbericht Leßmann (PBZ—Sch)

Deckung gegen Feindsicht
Eine Blende aus dicken Holzstämmen, die sich quer durch die Hartungskämpfe Stadt zieht, schützt unsere Grenadiere gegen Feindsicht

Beim Kreislandwirt auf Kreta

PK. — Die große Gemüsegärtnerei war uns schon einige Male aufgefallen. Sie trug immer mehr Grün als sämtliche Nachbarfelder und war auch ständig besser gepflegt. Wir überlegten schon, wem das Gelände wohl gehören könne, als das Rätsel sich eines Tages einfach löste. Ein Landsr, seines Zeichens Gefreiter in einer Baukompanie, tauchte auf und gab sich als Verwalter des Betriebes zu erkennen. Er brachte uns auch zu seinem Vorgesetzten, dem Kreislandwirt. So erfuhren wir, daß nicht nur im Osten landwirtschaftliche Fachkräfte eingesetzt sind. Auch auf Kreta, dem südlichsten Bollwerk unserer europäischen Front, gibt es solche Dienststellen bei den Militärbehörden.

Bis zu zehn Ernten...

Zu ihren Aufgaben gehört vor allem die Obsorge für die, von der deutschen Wehrmacht übernommenen griechischen Staatsgüter. Die Gärtnerei, von der wir eben kamen, ist eine von diesen Besitzungen. Sie war von der griechischen Regierung nicht bewirtschaftet worden und lag brach, während das dazugehörige Haus an einen Ausländer vermietet wurde. Ende Mai 1941 spielten sich gerade in dieser Gegend heftige Kämpfe ab, so daß nach der Übernahme des Anwesens erst einmal gründlich aufgeräumt werden mußte. Griechische Hilfsarbeiter wurden aufgenommen und dem Gefreiten unterstellt. Sie begannen damit, daß sie die Trümmer zerstörter Panzer beiseite schafften und die Bombentrichter einebneten. Die nächste Sorge war Dünger für den ausgedörrten Boden. Man bekam ihn schließlich von den bespannten Einheiten. Zu gleicher Zeit wurde die vorhandene Bewässerungsanlage instand gesetzt, die mit Hilfe eines Dieselmotors das unentbehrliche Naß aus einem tiefen Brunnen holt, die Vorbedingung für jede intensive Landwirtschaft in diesen südlichen Regionen.

Mit sichtlichem Stolz berichtet der Kreislandwirt, daß er seit der Übernahme des Betriebes auf jedem Beet durch-

schnittlichen zehn Ernten eingebracht habe. Die dazu notwendigen Sämereien mußten natürlich aus dem Reich herbeigebracht werden. Es hat sich aber dabei erwiesen, daß auf der Insel grundsätzlich alle Pflanzen gedeihen, die bei uns in der Heimat wachsen, insbesondere Tomaten und Gurken. Die Radieschenbeete dieses einen Gartens umfassen etwa einen halben Morgen. Regelmäßige Abnehmer für die reifen Erzeugnisse sind die umliegenden Truppenteile. Wöchentlich zweimal rücken die Gemüseabholer bei der Gärtnerei an und werden so beteiligt, daß allen möglichst viel von der wichtigen Zuzube an frischen Vitaminen zugute kommt.

Wichtiger noch als diese kleinen Betriebe sind aber die großen Güter, die der griechische Staat auf Kreta besaß und nur zu einem Teil bewirtschaftet oder bewirtschaften ließ. Hier eröffnen sich Möglichkeiten, die, gemessen an dem Umfang der Insel und ihrem Bedarf, als sehr groß zu bezeichnen sind. Von den Soldaten, die zur Beaufsichtigung solcher Unternehmungen eingesetzt sind, muß sehr viel Fleiß, Organisationstalent und Wissen verlangt werden, damit der gewünschte Erfolg allmählich eintritt.

Eines der staatlichen Mustergüter lag zu zwei Dritteln brach. Als es übernom-

men wurde, war außer einigen Eseln nur ein Stier, ein Kalb, ein Eber und eine Sau vorhanden, obwohl ausgedehnter Grundbesitz zur Verfügung stand. Solches Erbe kann natürlich nicht von heute auf morgen gesunden. Trotzdem hat der Mann, der es jetzt leitet — ein Unteroffizier aus einer Bauernfamilie — schon vieles wieder aufgebaut. Heute steht auf diesem Gut eine stattliche Schafherde, es arbeiten Rinder und Pferde auf den Feldern und eine Schweinezucht gibt Ferkel an solche Einheiten ab, die sie mit Feldklübenabfällen großziehen wollen. Alle Anbauflächen sind bestellt und die ersten Ernten eingebracht. Um eine weitere Erhöhung des Ertrages zu erzielen, müßte die Bewässerungsfrage gelöst werden. Der griechische Staat hatte für dieses Gut schon Millionenbeträge zum Bau eines Staubeckens ausgeworfen, aber mit der Durchführung des Projektes wurde nie begonnen. Hingegen sind einige Maschinen vorhanden, darunter die einzige Dreschmaschine auf ganz Kreta, ein englisches Fabrikat. Das ehemalige Personal des Betriebes ist auf seinen Arbeitsplätzen geblieben und stellt sich willig in den Dienst der intensiveren Bewirtschaftung des Gutes. Der Versuch, den Familien der Betriebsangehörigen, wie das in Deutschland üblich ist, kleine Grundstücke zur Verfügung zu stellen, wurde mit Beifall aufgenommen und ergab bereits einige Hausgärten, wie man sie bisher nicht kannte.

Besonders gedeihlich ist das Verhältnis zu den Bauern der Umgebung. Sie sind gern gesehene Gäste und stellen sich häufig ein, um dem Kreislandwirt etwas verdolmetschen zu lassen, wenn er gerade anwesend ist, oder um sonst irgendein Anliegen vorzubringen. Das Gut hat seine frühere Aufgabe als Deckstation und als Saatgutlieferant im verstärkten Umfang wieder aufgenommen, wodurch schon eine ständige Zusammenarbeit mit der benachbarten Landwirtschaft herbeigeführt wird. Augenblicklich ist am häufigsten das Ersuchen um Bereitstellung von Saatgut für den Kartoffelanbau, den die Bauern jetzt auch mehr betreiben wollen. Die größte Bestellung liegt aber in guten deutschen Pflügen vor. Der Kreis, um den es sich hier handelt, hat allein den Bedarf von 4000 Stück angemeldet. Bisher waren die Verhältnisse auf Kreta so, daß die meisten Äcker nur mit primitiven Holzpflügen bearbeitet wurden. Absatzmangel und das Ausbleiben jeder Förderung durch die Athener Behörden erzeugten Armut und lähmten die Schaffensfreude. Heute beginnen die Bauern wieder ihren eigenen Wert, die Quellen ihrer Kraft, zu erkennen und sie nehmen das deutsche Beispiel gerne auf.

Kriegsbericht Dr. Robert Ofner.

Morske ožine med Azijo in Evropo ter sedanja vojna

Nedavno podane izjave vodilnih turških državnikov so ponovno podčrtale voljo in željo Turčije, ostati izven sedanjega oboroženega konflikta. Kakor znano, sioni turška nevtralnost na dveh pogodbah, sklenjenih z Nemčijo in Anglijo, ki ji nudita nekakšno ravnotežje ter omogočata biti nevtralna. Medtem, ko so sosedni Turčije: Sovjetska Unija, Iran, Irak, Sirija, Grčija, Bolgarija ter s temi državami vred tudi Turčijo obdajajoče Črno, Sredozemsko in Egejsko morje posredno ali neposredno že v bojnem metžu, je ta

v prednji Aziji in deloma na Balkanu ali v Evropi ležeča republika z dvajset milijonov prebivalcev, nekakšen otok miru in ni še bilo povoda, da bi okrog Turčije se vojskujoča tabora imela tehtne razloge, grozilno uplivati na to nevtralnost.

Glavne zunanje politične probleme Turčije ne predstavljajo odnosi do Nemčije in Anglije, kakor bi mogoče kdo sklepal iz zgoraj omenjenih pogodb, temveč odnos do Sovjetije, ki obstoja že izza časa ruskih carjev. Ta njena največja sosedja jo že dolgo ogroža, ker je med vsemi nje-

nimi mejaši edina velesila, ki že stoletja zasleduje znani cilj bivše Rusije in sedanje Sovjetske Unije, ki gre za tem, da bi se polastila morskih ožin med Evropo in Azijo, katere bi ji omogočile morsko plovo v Sredozemsko morje in dalje v Atlantski ocean. V teh starih težnjah sta nekdanje carsko Rusijo v precejšnji meri podpirali vladi v Londonu in Parizu, kadar jima je šlo za protinemško zunanje-politično smer. Danes so seveda interesi Anglije v tej zadevi (vsaj prikrito) bolj na strani Turčije.

Preporoditelj, obnovitelj in organizator Turčije po svetovni vojni, pokojni Kemal Atatürk, je leta 1921. s Sovjetijo sklenil nekakšni bratovski pakt, po katerem je Turčija Sovjetiji vrnila Batum, za kar je Sovjetija kot prva priznala vlado turške narodne skupščine, ki ji je on mačeloval ter je s tem v veliki meri ublažil in pomiril zunanje-politične napetosti med obema državama. Kemal Atatürk je vedno stal na stališču, da mora turška nuna politika storiti vse, da se zadeva morskih ožin ne zaostri. Politika, ki jo je Ankara vodila napram Moskvi, je bila vedno konsekventno prijateljska, ki na kljub temu ni vedno na celi črti držala.

Lansko leto so po svetu krožile vesti o nekem sovjetsko-turškem paktu, izkazalo se je pa, da takega pakta ni bilo. Poznavalci politike si lahko predstavljajo, kako bi takšna pogodba med Sovjetijo in Turčijo izgledala. Sovjetiji bi se moralo v pogledu morskih ožin na celi črti ugoditi, na kar Turčija ne more pristati.

Morske ožine Dardanele in Bosporus tvorijo tudi danes sporno jabolko med Turčijo in Sovjetsko Unijo. Najnovejša poročila o sovjetskih vojnih ciljih v slučaju zmage zaveznikov niti najmanj ne prikrivajo, da bi v takem primeru Sovjetska Unija v prvi vrsti pograbil turške morske ožine, o čemer se v Turčiji ne vdajajo nikakšnim samoprevaram. Vlada v Ankari sioni na duhovni dedščini velikega Kemal Atatürka ter pravilno presoja položaj, gledajoč v svoji nevtralnosti edini način sodobne meddržavne politike, ki ji naj omogoči prebroditev kritično vojno dobo. Ako Turčija ne bo od nikogar z orožjem napadena bo — po vseh znakih sodeč — v tej vojni ostala nevtralna. V slučaju napada bi se seveda z vsemi silami do skrajnosti branila, ne ozirajoč se pri tem na morebitno brezizglednost uspešne odbrane. Zaključek sedanje vojne bo seveda problem turških morskih ožin postavil na dnevni red, kakor še morda nikdar. V nizu ostalih meddržavnih rešitev bo takrat svet rešil tudi to, že tako dolgo v zraku visečo zadevo.

V izpopolnitev ne bo škodovalo omeniti, da pomeni beseda Bosporus toliko kakor carigr. morska cesta med Črnim in Marmara-morjem. Tu gre za morsko ožino, ki je do neke meje podobna velikim rekli v širini 660—3300 metrov ter je 29 kilometrov dolga. Njena globina se giblje med 50 in 120 metrov ter je v tem podana možnost za vožnjo vseh, tudi največjih bojnih ladij. Na največjem zalivu, takozvanem Zlatem rogu, leži na evropski strani ožine mesto Istanbul ali Carigrad, istemu nasproti na azijski strani pa mesto Skutari. Dardanele predstavljajo morsko cesto od Galipolija in morsko ožino med Azijo in Evropo ter edino morsko zvezo od Črnega v Sredozemsko morje in od tam na Atlantik. Tudi Dardanele izgledajo kakor nekakšen veletok 67 km dolga ter 3—7 km široka morska cesta je globoka 9 do 81 metrov. Na izhodu iz Dardanel v Marmara-morje leži obrežno

Der Posten muß seinem Zugführer genau angeben können, welche Beobachtungen er im Niemandsland und vor der feindlichen Stellung gemacht hat.

PK.-Aufnahme: Kriegsberichtler Schlaudaß (Wb.)

POLITIČNE BELEZKE

■ **Sovjetski poveljni cilji.** Dopisnik lista »Frankfurter Zeitung« poroča svoje mu listu iz Berna v Švici sledeče: »Politika Velike Britanije se trenutno korakoma umika sovjetskim zahtevam po obvladanju Evrope. Značilen za to je članek bivšega moskovskega dopisnika lista »Daily Mail«, v katerem govori neki opazovalec, da ni gojil nikdar slepih fantazij za Sovjetijo, pač pa sedaj piše o »novi fazi« sovjetske zunanje politike, ki omogoča postavitev anglosaksonskega načrta za svetovni mir — seveda pod gotovimi predpogoji. O teh predpogojih pravi omenjeni novinar najprej, da ima Sovjetska Unija samo potrebo zavarovati svoje meje, da pa nikakor ne želi narodom, ki se temu upirajo, vsiljevati komunizma. Nato pa pobije samega sebe. Sovjetija bo — tako nadaljuje — ponovno zasedla baltične države, Besarabijo in Bukovino, še prej si bo pa zagovarjala izhod iz Črnega v Sredozemsko morje, ki si ga hoče na vsak način preskrbeti in nato skleniti s Turčijo pogodbo. Izhod iz Črnega v Sredozemsko morje bi lahko šel očividno neposredno skozi morske ožine ali pa po ovinkih preko Balkanskega polotoka z znatnimi pridobitvami ozemlja za Sovjetsko Unijo. Naj bi se to rešilo tako ali tako, krimska vojna bi bila naknadno za Anglijo izgubljena, da o Turčiji sploh ne govorimo.« — Angleški list »News Chronicle« je pa nedavno zapisal, da se po končani vojni lahko reši vprašanje sovjetsko-poljske meje na račun ozemlja Vzhodne Prusije. Tako si želijo vojno ureditev Evrope. Vidi se, da imajo Sovjeti dober apetit po tujih narodih in deželah. Ker bi se ti načrti samo lahko uresničili, če bi naši nasprotniki premagali silo osi, je vse to amatirati kot moskovske fantazije.

■ **Razkrinkan vodja hrvatskih komunističnih tolpe.** V našem listu smo že svoječasno poročali, da stoji na čelu hrvatskih partizanov, ki rovarijo in ropajo po bosanskih gozdovih, ta činstvena oseba, ki jo nazivajo »Tito«. Sedaj je na hrvatskim oblastem uspele v kartoteki zagrebaške policijske direkcije med silitami kriminalnih zločincev razkrinkati tega zaupnika Moskve in poveljnika balkanskih cestnih roparjev. »Tito« se niše Josip Broz. Rodil se je 6. marca 1892 v Kumanovcu, občina Zagorska, okraj Kila-

mesto Galipoli, njemu nasproti na azijski strani pa Lapsaki. Lastnik vojaško utrjenih in zastraženih morskih ožin Bospora in Dardanel in njenih obal je absoluten gospodar istih. Nobena, in tudi naj-

njec, je torej takozvani hrvatski Zagorec. Po poklicu je ključavničarski pomočnik. Oče mu je Franc, mati Marija, rojena Zavašek. Do leta 1928. je bil to kriminalen tip, pozneje se je pa vrgel na javno delovanje v komunistično usmerjeno gibanje. Tako je prišel v stike z Moskvo, ki ga je podpirala in izobraževala za rovarjenje in delovanje v bivši Jugoslaviji in na Balkanu ter v sedanjih vojni postavila na čelo tolpe, ki naj vznemirjajo ljudstvo na Hrvatskem in v Srbiji ter pomagajo pripravljati tla za komunizem.

■ **Izmet Ineni potrjen kot prezident Turčije.** Novi turški parlament se je v ponedeljek sestal v navzočnosti diplomatskega zbora k svoji prvi seji. Po zapri-segi poslancev so izvolili predsednika parlamenta in njegove namestnike. Nato je velika narodna skupščina v smislu ustavnih določil izvolila državnega predsednika, čegar funkcijska perioda je potekla z delovno dobo parlamenta. Kakor je bilo pričakovati, je bil dosednji prezident Izmet Ineni izvoljen za nadaljnjo dobo štirih let kot državni poglavar Turčije.

■ **Čangkajšek je v škripčih.** Kakor poroča Associated Press iz Cungkinga, se vlada maršala Čangkajška ne čuti več varna. Pomanjkante municije je silno, toda Čangkajšek noče izdati dovoljenja za uporabo zmanjšanih zadnjih rezerv streljiva.

■ **Turčija ostane čuvarica morskih ožin.** Kakor poroča angleška poročevalska služba iz Kaire, je objavil neki egiptovski list razgovor svojega dopisnika s turškim ministrom predsednikom Saradžoglu. V teku razgovora je ugotovil Saradžoglu, da bo ostala Turčija, ne oziraje se na vse, kar bi se utegnulo zgoditi, čuvarica morskih ožin.

■ **Tudi v Jemenu so Amerikanci izrinili Angleže.** Med Veliko Britanijo in Zedinjenimi državami se je do nedavno vršila huda podtalna borba za izključni vpliv v Jemenu. Borba je končala z zmago Amerikancev, ki imajo že svoje gospodarske svetovalce pri jemenski vladi.

■ **Domisljija ameriških senatorjev.** Senat Zedinjenih držav je soglasno sprejel predlog, da se v znak priznanja Rooseveltovega poleta v Casablanca izda posebno zlato svetinjo ter isto podeli Roosevelt-u. Stroške nosi ameriški oddelek mednarodne zveze pilotov. — Če tu ne gre za oboževanje, kakor so ga poznali v času rimskega cesarja Caligule, o kate-

večja sila, si na lahek način ne bi mogla z orožjem izsiliti prehoda za svoje ladje. Ni čuda, da so te ožine kot politično vprašanje eden najbolj trdih orehov, ki ga do- staj še nikdo ni zdrobil.

rem so zgodovinarji trdili, da je bil pri-
smojen, ker je več stolov, na katerih je
sedel, povzdignil v božanstva, potem se
res ne vé, kam plovejo ameriški senatorji
v svoji domišljiji.

■ **Angležem se odpirajo oči.** Izjava
ameriškega mornariškega ministra
Knoxa, da bo Amerika graditi mornari-
co, s katero bo obvladala vsa svetovna
morja, je po poročilih iz Švedske, Anglie-
morja zapira sapo. Dopisniki švedskih li-
stov poudarjajo, da ni Amerika Angliji
še nikdar tako jasno in očitno izjavila,
da želi postati gospodar svetovnega
morja.

■ **Vojaški protokoli k saadabadškem**
paktu. Kakor poročajo iz Bejruta, je bil
znani saadabadski pakt, ki so ga sklenile
leta 1937. Turčija, Irak in Afganis-
tan razširjen s pomočjo vojaškega pro-
tokola. Imenovani protokoli predvideva
medsebojno vojaško pomoč, obenem pa
tudi pravico prekorakanja v slučaju, ako
bi bila nevarnost ene izmed imenovanih
dežel ogrožena.

■ **Severna Afrika — ameriška kolo-**
nija. Po poročilih iz Tangerja namerava-
jo Amerikanci spremeniti francosko Se-
verno Afriko tudi na zunaj v nekako
ameriško kolonijo. V krogih, ki so blizu
ameriškemurh vrhovnemu poveljstvu, se
namreč uslija, da se bo že v kratkem
odigral »važen političen dogodek«, s ka-
terim bodo zavarovani ameriški interese
v zasedenem ozemlju. Kakor se čuje, gre
baje za ustanovitev »ameriškega general-
nega governmenta« za Severno Afriko.
Na ta način bodo Amerikanci spremenili
francosko Severno Afriko de ture in de
facto (pravno in dejansko) v kolonijo Ze-
dinjenih držav. Prvi generalni guverner
bo baje dosedanji njujorski župan, znani
žid Laguardia, ki se že poslavlja od svo-
jih županskih poslov. V zvezi z Lagardio
imenujejo tudi bivšega židovskega gu-
vernerja v državi New York, Lehman-a.
Tega žida je poslal Roosevelt v Severno
Afriko, da naj ustanovi »odbor za reha-
bilitacijo tujih dežel«.

■ **Zavezniki dvomljive vrednosti.** Vse
od meseca januarja dostej so bili japo-
nski letalski odredi silno aktivni zlasti
nad pokrajnima Kvantung in Burma. Ja-
ponci so povsod paralizirali delovanje
ameriških letalcev, ki so v službi maršala
Čangkajska. Pri ofenzivi v področju Vu-
hana so bili ameriški letalci popolnoma
pasivni. V Čungkingu vlada sprčo take-
ga zadržanja ameriških zaveznikov ne-
mala nezadovoljnost. General Mao Peng
Ho, vrhovni poveljnik Čangkajskovih le-
talskih odredov, se bo podal v Zedinjene
države, da bi dosegel izdatnejšo pomoč.
Vsekakor so Amerikanci zelo dvomljivi
zavezniki maršala Čangkajska!

■ **Amerikanci bi radi obvladali vsa**
svetovna morja. Ameriški mornariški mi-
nister Knox je kongresu predložil načrt
za povečanje vojne mornarice. Za izved-
bo je zahteval štiri milijarde dolarjev do-
datnega kredita ter med drugim uteme-
ljal, da potrebuje Amerika vojno morna-
rico, ki ne bo obvladala samo dveh oce-
anov, temveč vsa morja. Ker je na ob-
vladanju svetovnih vodnih cest zainteresi-
ran tudi še drugi svet, bodo o tem so-
odločali tudi drugi momenti in ne samo
ameriški dolarji. Bodočnost bo pokazala,
v koliko bo Knox lahko izvedel svoje im-
perialistične načrte.

■ **Vojna zoper žene in otroke jim uga-**
ja. Stalin je Churchill-u poslal prisrčno
brzjavko, v kateri mu je čestital, da je
angleškemu letalstvu uspelo bombardira-
ti civilno prebivalstvo in bolnice mesta
Berlin. Churchill je seveda takoj preko

londonske radio-oddajnice dal prečitati
Angležem Stalinove čestitke. Oddaja ra-
dio-poročilo še ni bila zaključena, ko so v
Londonu imeli letalski alarmi. Prileteli so
namreč v odgovor na bombardiranje Ber-
lina nemški bombniki ter kljub obrambi
zmetali ogromno bomb na London. Bom-
bardiranje angleške prestočnice je bilo ze-
lo uspešno.

■ **Dedščino si je ogledal.** Roosevelt-ov
osební zastopnik v Indiji, Philips, se na-
haja pravkar na potovanju po Britanski
Indiji. Ogledal si bo Bombay, Haidarabad,
Madras in druga mesta. Amerikanci se
pač zelo zanimajo za dežele, ki jih na-
meravajo podedovati po razpadu angleš-
kega imperija...

■ **Bojsevizev nevarnejši kot Džingis-**
kan in Atila. Španski tednik »Mission« je
zapisal te dni, da je bilo razkrinkanje sil-
nega potenciala Sovjetske Unije prava
sreča. Nikdo si po mnenju lista ne more
predstaviti nevarnosti, ki grozi Evropi,
ako nemške čete ne bi mogle razbiti voj-
nega stroja bojsevizma. Bolj nevaren kot
sta bila Džingiskan in Atila je boljševi-
zem radi tega, ker ima v raznih deželah
že svoje »predstraže«. Samo najtesnejše
sodelovanje vseh evropskih narodov je v
stanju, zaustaviti veliko vojaško in ideo-
loško atako proti okcidentu.

■ **Angleško-ameriška letalska oporišča**
v Saudi-Arabiji. Kakor poroča švedski
list »Svenska Dagbladet« iz Meke, so si
Angleži in Amerikanci zgradili v Saudi-
Arabiji svoja oporišča. Že oktobra lan-
skega leta je bila podpisana med kraljem
Ibn Saudom na eni, Angleži in Ameri-
kanci na drugi strani pogodba, ki daje
s privolitvijo arabske vlade nasprotnikom
sil osi pravico do izgraditve letališč. Po-
godba vsebuje natančna določila o tem,
kako se imajo obnašati angleške in ame-
riške čete. Na arabskih tleh jim je pre-
povedano izvešanje svojih zastav ter is-
kati stikov s prebivalstvom. Oskrba le-
talskih garnizij se ima izvesti s pomočjo
letalstva.

■ **»Združene države Afrike.«** Ameri-
kanci se bavijo z zamisljo, da bi na afri-
škem kontinentu ustvarili novo politično
tvorbo v obliki združenih držav Afrike.
Za governika te zamisli so si izbrali ju-
žnoafriškega poslanika v Washingtonu, R.
W. Close-ja, ki je v tej zadevi izrazil upa-
nje, da bi se iz britanskih kolonij in juž-
nega dela Afrike ustvarilo »The United
States of Africa«. Roosevelt torej nika-
kor ne prikriva, da hrepeni po svetov-
nem gospodarstvu!

■ **Churchill tudi zna zaslužiti težke**
denarje. V ameriškem listu »American
Mercury« objavlja neki Luis Alber svoje
spomine in je med drugim opisal tudi
neko vrsto predavanj Winstona Churchil-
la, ki jih je imel leta 1931. v Ameriki. Za
predavanja so mu Amerikanci plačali
honorar v iznosu 50 tisoč dolarjev ter
krili vse izdatke, ki jih je na tem potova-
nju imel za sebe ter za ženo in hčerko
Mary, ki sta ga na potovanju spremljali.
Albers je pri svojih spominih tako indis-
kreten, da brblja celo o dobro »popranih«
računih, ker je Churchill znan ljubitelj
šampanjca in konjaka.

■ **Izgubljene ladje ga skrbijo.** Gospod
Koth, zunanji minister norveške emi-
grantske vlade v Londonu, je nedavno od-
letel v Ameriko ter obiskal Washington.
Tam so ga seveda po židovsko-plutokrat-
skih metodah lepo sprejeli ter končno pu-
stili tudi k očetu vseh demokratov. Sled-
njemu je britko potožil, kako je njegova
Norveška ob svojem razpadu Anglosa-
som izročila vse svoje ladje za vojne svr-
he in kako so jih sedaj nemške podmor-

nice že v največji meri potopile. Opira-
joč se na te velike izgube, je Koth izra-
zil upanje, da bi mu Amerika do konča-
ne vojne in osvoboditve njegove mlie do-
movine pripravila ladjeve, kakor ga je
Norveška imela pred izbruhom sedanje
vojne, ker bi obnovljena in zopet osvo-
bojena Norveška brez primerne trgovske
in vojne mornarice sploh ne mogla ob-
stojati. Kakor se je izvedelo, je ekscelen-
ca Koth bila od visoke gospode v Bell
hiši samo lepo pogoščena in potolažena,
ne da bi ji bil kdo dal kako objubo, ka-
ko in kaj. Zunanji minister vlade brez
dežele in brez naroda je na ta način svoje
znanje obogatil z eno novo izkušnjo ter
se z letalom vrnil čez Atlantik v London,
kjer ima svoj urad in svoje stanovanje.
Roosevelt je pa imel priliko, osebno
spoznati enega svojih zaveznikov iz vrst
marionetnih vlad, ki se vrtijo okrog Lon-
dona.

■ **Angleži kot zavezniki Francije so se**
polastili raznih francoskih kolonij, kakor
Sirije, Dakarja, francoske Severne Afri-
ke itd. Zavezniki: Anglija in Amerika, sta
si pa danes že dovolj otipljivo zakulisno
v laseh, ker so Angleži že davno prišli do
uvidenosti, kako jih Amerikanci izko-
riščajo ter pripravljajo vse, da bi se po-
časi, najkasneje pa po vojni polastili
ostankov razpadajočega svetovnega ce-
sarstva. Angleži so trenutno navezani na
ameriško materialno, denarno in vojaško
pomoč, ameriški kapital bo pa položaj iz-
koristil v svoj prid.

■ **»Največja uš v angleškem kožuha«**
je po mnenju angleškega gospodarskega
lista »The Statist« pogodba o izposojanju
in zakupu, ki sta jo sklenili Anglija in
Amerika. Med drugim piše o omenjeni
pogodbi sledeče: »Mi smo že od vsega
začetka govorili, kako občutno se bo iz-
ražal ta načrt na angleško eksportno in-
dustrijo. Lani je ta razvoj šel še dalje.
Amerika je dobila še več baz za svoje
zračne zveze. Velika Britanija je v 19.
stoletju zgradila svoj imperij, ker je ob-
vladala vse potrebne morske baze s po-
stajami za premog. Danes pa živimo že
v času zračnega prometa. Anglija pa ne
more trditi, da je v tem pogledu širom
sveta tako dobro preskrbljena z zračni-
mi bazami kakor Amerika. Kdor obvlada
transportni sistem, obvlada tudi svetov-
no trgovino. Bilo bi dobro, posvetiti stro-
kovno pažnjo temu problemu ter ugotov-
viti, da Anglija nima niti na podlagi at-
lantiškega dogovora in tudi ne na podlagi
pogodbe o izposojanju in zakupu po tej
vojni v tem pogledu ničesar pričakovati.
Po poročilih iz New Yorka namerava ba-
je demokratični senator Tyding v senatu
predlagati, da Velika Britanija Ameriki
za stalno prepusti vojna oporišča, ki jih
je leta 1941. Amerikancem odstopila za
50 starih rušincev za dobo 99 let. Kakor
vidimo, bo Anglijo po vojni vzel hudčič
na vsak način. Na eni strani jo bodo po-
drapali zunanji nasprotniki, na drugi
strani pa ameriški zaveznik in prijatelj,
ki je na najboljši poti, da prevzame veli-
k del dedščine razpadajočega britanskega
imperija.

■ **Lepe cerkvene poglavarje ima Angli-**
ja. Odkar so Angleži in Sovjeti zavezniki
v boju zoper Nemčijo, so angleški cer-
kveni knezi postali veliki simpatizerji in
prijatelji brezverskega bojševizma, ki je
dosledno uničil vse verske pokrete nek-
danje Rusije ter večinoma pomoril, izgnal
in uničil vse duhovnike. V našem listu
smo že neštetokrat poročali o brzovavkah,
čestitkah in drugih izrazih ljubezni in pri-
jateljstva najvišjih angleških cerkvenih
krogov, s katerimi se klanjajo Stalinu in

pozdravljajo njegov režim. Vse to seveda nima ozadja v odkriti in resnični naklonjenosti angleških škofov napram komunizmu, temveč je zgolj komedija, ki zasleduje namen, podpirati in utrjevati vojno zavezništvo Londona in Moskve, da bi razbil Nemčijo. Te pobožne želje Angležev in Sovjetov je nedavno podpiri tudi kardinal Hinsley v svojem pastirskem listu, v katerem je med drugim napisal: »Mi dnevno molimo za Sovjete«. Par dni pred objavo tega pastirskega lista bedastim angloškimi vernikom, je pa ugleden cerkveni knez, nadškof v Yorku, agitiral za razširjenje potniškega prometa v Sovjetsko Unijo po zmagovito zaključeni vojni. Canterburyški nadškof pa v svojih molitvah ne pozablja boljševiške armade, ki bi v slučaju, da bi res premagala Nemčijo, kar seveda ne bo, brezdvomno prišla tudi v Anglijo ter bi z angleškimi cerkvami in cerkvenimi poglavarji napravila isto, kar je napravila z ruskimi v Rusiji.

■ Angleži imajo zastarele in nesmiselne vzgojne metode. To je zapisal angleški pisatelj H. G. Wells v angleškem listu »Evening Standard«. Po njegovem mnenju trpi angleško ljudstvo radi zastarelih in danes že preživelih vzgojnih metod. Zato so pa tudi široke plasti ljudstva brez vsakega zanimanja za vse, kar se dogaja in ni naroda v Evropi, ki bi v tem pogledu bil enak Angležem. Tudi takozvani izobraženi Angleži ne razpolagajo z nikakršnim znanjem, ki bi bilo za ljudsko skupnost važno. O kakšni resnični izobrazbi ni govora. Za vse to pa odgovarja celoten angleški vzgojni aparat, ki za manjstven napredek nima smisla.

■ »Vsak Anglež se veseli, ako so možje, žene in otroci prisiljeni strašno trpeti.« Tako se je glasil stavek govora angleškega radia v Londonu, ki je razpravljal o angleških zračnih napadih na nemška mesta. Tej brutalnosti sploh ni kaj dodati!

■ Političen govor bolgarskega vojnega ministra. Bolgarski vojni minister general Mihov je imel te dni govor, v katerem je izjavil, da stoji Bolgarija ob strani svojih velikih zaveznikov. Samo cilj teh zaveznikov lahko zavaruje bodočnost Bolgarije. Na Balkanu je Bolgarija po besedah vojnega ministra mostišče novega reda. Bojni duh zaveznikov Bolgarije je en sam dokaz hrabrosti in poštovanja. Ta duh je tudi predpogoj za dosego končne zmage. V tej veliki borbi izpolnjuje tudi bolgarska armada važno nalogo, ker tvori predstražo na evropskem jugovzhodu.

■ Točka, v kateri so si Anglijsasj edini. Uničili bi radi Nemčijo in nemški narod. Guverner države Minnesota, Harold E. Stassen, je na nekem zborovanju podal sliko o postopanju z narodi sil osi v slučaju zmage zaveznikov. Po njegovem se mora v silah osi po porazu sestaviti vlada, ki jih bodo sestavljali Amerikanci in Angleži. Urediti se mora tudi mednarodno policijo, mednarodno upravo letalšč in zračnih prog ter vzdrževanje sistema o izposojanju in zakupu. Vse to je povedal in ostal je živ.

■ Vse sile za vzhodno azijsko blagostanje. Japonski general Minami, ki je prepotoval po nalogu svoje vlade vsa od japonske vojske zavojevana področja, je izjavil, da vlada v vseh teh krajih veliko zaupanje do Japonske in da napreduje vse sile za ustanovitev sfere vzhodnoazijskega blagostanja. Mnogo je k temu prispevala izjava, ki jo je podal v japonskem parlamentu ministrski predsednik Tojo. Izjavil je namreč, da bosta Burma in Filipini čimprej dobili svojo neodvisnost.

GOSPODARSTVO

Prodaja vina privatnikom

Svojevoljno toimačenje samotržne pravice po neodgovornih elementih, je prisililo den Beauftragten für Ernährung und Landwirtschaft in Verordnungs- und Amtsblatt-u des CdZ. št. 4, od 16. 2. 1943 objaviti izvršilno navodilo k § 10, odredbe od 1. 10. 1942 (V. in Abl. des CdZ, Nr. 101 od 29. 10. 1942).

Na podlagi tega izvršilnega navodila sme v bodoče prodajati vino privatnikom samo tisti vinogradnik, kateri dokaže, da je tudi v letih 1939. in 1940. prodajal vino privatnim osebam. Pod tem pogojem prodane količine pa nikakor ne bodo uračunane v 80%^ono, oddajni obveznosti podvrženo količino, temveč mora vsak vinogradnik iste kriti iz 20%^one količine, katere sme po odredbi odbrati za lastno potrebo. Ostalih 80%^o letine mora vsak vinogradnik slej ko prej v določenem roku, t. j. najmanj 40%^o do 30. 4. 1943 in nadaljnjih 40% do 30. 9. 1943, potom Schlußschein-ov prodati kupcem, ki so v posesti Einkaufsmark.

Z gornjim izvršilnim navodilom pa določbe odredbe št. 3 der Hauptvereinigung der deutschen Weinbauwirtschaft od 9. 6. 1937 niso dotaknjene in mora vsak vinogradnik tudi za vse, privatnikom prodane količine vina koncem meseca zahtevati pri pristojnem Ortsbeauftragten für die Weinbauwirtschaft na podlagi posebnega seznama, izstavitev Schlußschein-a. Seznam mora vsebovati natančen naslov kupca, prodano količino vina in prodajno ceno.

Pri prekrških proti tej določbi lahko sledi poleg denarne kazni tudi takojšnja zaplemba celokupne vinske zaloge.

Letošnje obdelovanje njiv

Nežna zima bo letos širom Evrope omogočila bolj rano obdelovanje njiv. Radi tega ni dvoma, da se ne samo v Nemčiji, temveč tudi v vseh ostalih evropskih zemljah, ki so z Nemčijo povezane, vršijo pridne predpriprave za setev, ki naj kmetijski pridelovalni bitki omogočijo lepe uspehe. Kakor je Nemčija ter z njo povezana Evropa vsa dosedanja vojna leta po zaslugi umnega nemškega kmetijstva za svoje narode preskrbela prehrano, da je Anglosasom prekržala nakane, ki jo zasledujejo z blokado, tako bo tudi letos naša zemlja dala iz sebe vsega toliko, da nam ne bo manjkalo kruha. Pridelovalna bitka ni samo gospodarski uspeh, ki nam skrbi za prehrano naroda in armad, temveč tudi vojnopolitična, ker v veliki meri onemogoča načrte zaveznikov, ki bi Nemčijo in z njo povezane države radi z gladom prisilili na kolena.

Kmetijskopridelovalne metode, ki jih je uvedla Nemčija najprej na področju Reich-a in so se uvedle pozneje tudi v osvobojenih in novopridobljenih pokrajinah, so kaj kmalu našle posnemalce tudi v ostalih, Nemčiji prijateljsko naklonjenih državah. Da so se obnesle, je dokaz v dvigu pridelkov, ki od leta do leta rastejo. Nemčija, ki je pod nacionalsocialistično državno upravo pravzaprav že pred desetimi leti podvzela vse potrebne korake za intenziviranje svojega kmetijstva, služi danes vsem evropskim državam za vzor in merilo. Skoraj vse evropske države se danes poslužujejo nemških pridelovalnih metod, mnogo jih je pa tudi, ki so v svojem kmetijstvu nastavile nemške strokovnjake za organizatorje in voditelje. Na ta način se je zaostalo kmetijstvo gotovih dežel moderniziralo. Nemčija jim

dobavlja kmetijske stroje in orodje ter sredstva za dvig pridelkov, hkrati je pa odjemalec pridelkov, v kolikor jih ne uporabijo za lastne potrebe.

Izkušnje, ki jih imamo z evropskim kmetijstvom v sedanji vojni so nam dokaz, da se je organizacija, ki jo je na agrarnem področju uvedla nacionalsocialistična agrarna politika, na celi črti uveljavila. Primanjkljaj, ki ga je kontinentalna Evropa pred vojno krila z uvozom iz prekomorskih dežel, se je našlo v povečanju nasadov in pridelkov ter v intenziviranju njiv. Jasno je, da bo tudi Spodnja Štajerska letos v popolnem obsegu obdelala vse svoje njive ter kot sestavni del velike nemške agrarne celote, ki obsega in zajema vso Evropo, s svojimi pridelki doprinesla svoj delež k skupni obrambi domovine. Jasno kot beli dan pa je, da nas naši sovražniki s svojo blokado, ki nam onemogoča uvoz kmetijskih pridelkov iz prekomorskih krajev, dosej niso kdo vé kako zadeli in da nas tudi nikdar ne bodo sestradali, da bi na ta način omogočili zmago nad silam osi. Zato bo skrbelo kmetijstvo evropske celine, ki ga umno in skrbno vodijo nemški agrarni politiki.

GOSPODARSKE VESTI

× Nova elektrarna na švedskem. Na švedskem bodo maja t. l. stavili v obrat novo dograjeno elektrarno pri Gimmaanu v Medelpadu. Stroški celotne naprave znašajo 30 milijonov švedskih kron. V začetku bodo izdelovali samo 45 tisoč kilovatov toka, kar se bo pa pozneje povečalo. Elektrarna je grajena tako, da se v slučaju potrebe lahko postavi še več agregatov.

+ Turčija je imela lani dober pridelok bombaža. Po cenitvah turškega gospodarskega ministrstva so v Turčiji lansko leto pridelali za 50 odstotkov več bombaža, kakor leta 1941. Ploskev, na kateri gojijo bombaž, je dosegla 182.000 hektarjev. Razvoj turške tekstilne industrije je šel vzporedno z razvojem bombaževih nasadov in je v veliki meri predelan ves pridelok doma, ki je znašal 186.895 bal.

× Slaba koruzna letina v Braziliji. Suša je v Braziliji uničila velik del koruznih nasadov. Vlada je izdala ukrepe, da se koruzo ne uporablja za krmo.

× Krma za povečanje reje svinj. Pri reji svinj je vprašanje krme glavna stvar. Sladkorna pesa prinaša napram ostalemu krmilnemu rastlinstvu štiri do petkrat, napram krompirju in krmilni repi pa do dvakratni večji prinos redilnih vrednot na kvadratni meter zemlje. Zato bo treba povečati gojitve sladkorne pese, kar bo omogočilo pridelati krmo za pitanje svinj. Staatssekretär Backe je izdal še tozadevna navodila za letošnje kampanjo.

× Madžarsko-turška trgovinska pogodba. Po isti bo Madžarska dobavljala Turčiji bombaž, semena za olja, opij, suho sadje, predivo in azbest. Madžarska bo pa iz Turčije uvažala papir, tekstilije, kovinske izdelke, izdelke elektrotehnike, telefonski material, kmetijske stroje, elektromotorje, barve, kemikalije, porcelan in kaolin.

× Romunija bo izkoriščala gozdove v Transnistriji. Romunske oblasti delajo načrte za eksploatacijo obsežnih gozdov Transnistrije, to je, dežele, ki so jo Romuni skupno z nemško vojsko v tej vojni odvzeli Sovjetom. Bogastvo teh gozdov je prostrano, ker gre večinoma za trdi les. Saj je do 60 odstotkov hrastovega drevja, ki čaka na sekiro in žago.

UMNI KMETOVALEC

Pravilno saenje sadnega drevja

Naši dedje so rekli: »Jablane, hruške in druge cepè, — cepi v mladosti za stare zobè!« S tem so hoteli povedati, da sadno drevo potrebuje dolga desetletja, preden doraste in začne roditi in da gospodar, ki v mladih letih sadno drevje sadi, šele na stare dni lahko uživa sadove svojega dela.

Napak bi bilo, če bi se dandanes starejši kmečki gospodar oziral na ta pregovor in menil: »Meni se ne izplača več, ukvarjati se s sadnim drevjem! Naj pa še tisti kaj nasadi, ki bo za menoj gospodaril!«

Ne tako, dragi prijatelj! Sodoben napreden sadjar — mlad ali star — mora svoje sadovnjake leto za letom obnavljati, mlado sadno drevje saditi. Sodobne žlahtne sorte sadnega drevja se dajo namreč komaj v čem primerjati z divjimi in poldivjimi sadnimi sortami, ki so jih poznali naši dedje. Medtem, ko je na primer »tepkac« ali kakšna »rvjavka« začela roditi šele, ko je dosegla približno pol stoletja starosti, začno plemenite sorte sadnega drevja roditi že v šestem, desetem, in te nekatere šele okoli petnajstega leta. Breskve pa rodi takoj drugo leto, enako mnoge črešnje in višnje.

Sodobne žlahtne sorte sadnega drevja pa se od starih sort ločijo po drugi strani tudi v tem oziru, da je njih življenjska doba mnogo krajša kot pri divjem in poldivjem sadnem drevju. Jablanam in hruškam žlahtnih sort ne smemo računati na splošno več kot 40 let življenja. Pa tudi te starosti ne dočaka nemara niti polovica posajenih dreves. Leto za letom uničujejo mlada, komaj posajena drevesca: zajec, voluhar, krvave in listne uši, gosenci itd. Velik del nasadov polomi sneg in pašna živina, komaj ozelenele cepiče odlomi veter ali ptič, ki sede na mladico. Ob hudih zimah pozebe istotako nešteto mladih drevesc — pa tudi odraslih! Nič manjšo škodo povzročata spomladanski mraz. In če drevo srečno kljubuje vsem tem nevarnostim dotlej, da začne roditi — razčesnilo se bo morda jeseni, ker je preobloženo s sadjem in ne dovolj podprto. In nazadnje moramo pomisliti še na drevesca in drevesa, ki jih uničijo razne bolezni, predvsem rak in krastavost (fuzikladij), ker nismo posadili pravih sort v pravo zemljo in v pravo podnebje.

Iz vseh teh naštetih in drugih, nenaštetih vzrokov, nastajajo leto za letom v naših sadnih nasadih praznine. Dober gospodar, dober sadjar ne sme trpeti praznin v svojih sadovnjakih, marveč mora vsako propadlo in odstranjeno drevo čimprej nadomestiti z drugim. Z drugo besedo: skrben sadjar mora sadno drevje vsako leto posajati.

Še posebno važno je sprotno podsajanje pri mladih nasadih, da podsajeno drevje po možnosti v rasti dohiti prvotno zasajeno sad.

Gojitelji breskev pa itak vedo, da rodi žlahtna breskva le do 15 let in da mora torej vsako leto obnoviti določen del breskovega nasada, če hoče imeti red in enakomeren pridelok.

Sadna drevesca moramo torej vsako leto, tudi letos, čeprav je vojna, saditi! Kdor je prepozno naročil drevesca za spomladansko sajenje, naj takoj zdajle spomladi ponovno naroči potrebno število drevesc vsaj za jesensko sajenje!

Dober sadjar pa mora sadna drevesca ne samo saditi, marveč tudi prav posaditi! To se pravi, predvsem se je treba že pri izbiri in naročanju sadnih plemen in sort ozirati na to, kakšno je podnebje, lega, zemlja, način izkoriščanja oziroma obdelovanja zemljišča itd., ter saditi samo ona sadna plemena in sorte, ki so z ozirom na dane okoliščine najbolj prikladne! Pameten sadjar ne dela nobenih, niti še tako »naprednih« potkusov z novimi sadnimi plemeni in sortami v večjem obsegu, marveč sadi na veliko le sadna plemena in sorte, ki se v dotičnem okoliščju že več desetletij najbolje obnesejo. Nove sorte pa preizkuša na ta način, da z njimi precepi posamezna drevesa ali da posadi po eno ali dve drevesci teh sort ter opazuje, kako se razvijajo.

Vprav izredno ostre zime v letih 1923. in 1942. so v mnogih okoliščih docela uničile nekatera sadna plemena (n. pr. žlahtne orehe) in sorte, ter nas na ta način poučile, da dotična sadna plemena in sorte v te okolišče ne spadajo!

Kot prvo načelo pri podsajanju sadnega drevja, naj torej velja: Nikdar ne smemo vnovič saditi istih sadnih sort, ako je prejšnje drevo na tem mestu propadlo vsled pozebe, rakavosti ali krastavosti (fuzikladija).

Od jablan so za naše spodnje štajerske razmere najpriporočljivejše sorte: mašanekar, bobovec, Boskoopski kosmač, Bojkovo jabolko, Ontario; za boljše lege in zemljo še Porenski krivopecelj, Baumanova reneta in Kanada; a za hladne in visoke lege Damazonka, Landsberška reneta in Kraljevi kratkopicelj.

Drugo načelo za sajenje sadnega drevja si zapomnimo:

Nikdar ne posadimo v svoj sadovnjak drevesca, za katerega ne moremo biti stoodstotno prepričani, da je zdravo in da je res one sorte, za katero smo ga kupili. Z drugimi besedami povedano: Sadno drevje kupujemo in naročujemo le od dobro poznanih in poštenih drevesničarjev, ki jamčijo za zdravje, rast ter pristnost sorte. Kdor se tega načela ne drži, bridko obžaluje svojo površnost, kadar ugotovi, da je bodisi dolga leta vžgal drevje malovrednih sort ali pa sadi namrzla, ali celo okužena drevesca. Mnogo sadjarjev se najbrž niti ne zaveda, da grozi našim sadnim nasadom nov sovražnik, namreč kapar San-Jose, ki se razširja predvsem potem razpošiljanja z njim okuženih mladih sadnih drevesc.

Kar se sajenja sadnih drevesc samega tiče, so osnovna pravila bila že tolikokrat napisana in na predavanjih obrazložena, da upravičeno upamo, da jih zna na pamet vsak sadjar in je samo njegova malomarnost kriva, ako kljub temu — napak sadi. Naštetjmo jih:

1. Sadnega drevja ne smemo saditi prenačesto; v sončnih strmih legah vendar bolj na gosto, kot v ravnih, breskve in slive bolj na gosto kot jablane, šibkorastoče sorte bolj na gosto kot košate in bujnorastoče v sadovnjaku bolj na gosto kot na travniku, kjer sušimo seno, a še bolj na redko pri njivskih nasadih.

2. Jame je treba izkopati za spomladansko sajenje že pozimi, za jesensko že poleti in morajo biti dovolj obsežne (najmanj 1 kvm) ter dovolj, a ne preveč globoke (60 cm).

3. Jame moramo zasuti vsaj 14 dni

pred sajenjem, a kol za k sadnemu drevesu zabiti v dno jame že prej, da trdno stoji. Kol mora biti obeižen in spodaj ožgan.

4. Pri sajenju prirožemo drevescu korenine na sveže in mu pri sajenju nasipujemo h koreninam rahle, rodne zemlje, ne pa gnoja, niti kep, niti travnate rušel!

5. Koreninski vrat mora biti pri posajenem drevescu nekaj višje kot je okoliška površina tal, ker se drevesce sčasoma nekoliko globlje usede. Istotako mora biti koreninski vrat višje obsut z zemljo, da korenine ne pogledajo na dan, ko se zemlja posede. Da se posejanje zemlje okoli posajenih drevesc zmanjša, moramo prst pri sajenju dovolj tlačiti okoli drevesc in po končanem sajenju drevesce obilno zaliti z ne premrzlo vodo.

6. Posajeno drevesce je takoj privezati h kolu, vendar ne na tesno! Kol ne sme segati med veje in ga moramo prikrajšati, če je predolg. Po možnosti postavimo kol na severno stran drevesca.

7. Posajeno drevesce nato še obrežemo in sicer pustimo pri peškatih sadnih plemenih (jablanah in hruškah) en osrednji daljši odganjek (voditeljico) ter tri do štiri enakomerno dolge stranske vejice; pri koščičarjih, posebno še pri breskvah, pa tri enakomerno dolge mladike; orehov pri sajenju nič ne obrežujemo!

8. Gnoj smemo pri sajenju zakopati le nad korenine, ne pa pod ali med korenine drevesca.

9. Zemljo okoli posajenega drevesca prigrnemo v obliki plitvega krožnika, da padavinska voda namaka korenline.

10. Če je zemlja zmrzla ali blatna ne saditi drevja!

... skrbno gojiti!

Slišali smo od nekoga nasvet: »Drevo posadi, potem ga pa par let pri miru pušti!« Dober sadjar ne misli tako. Saj celo pregovor pravi: »Mlada šiba se da upogniti, stara veja le zlomiti!« Zato skrben sadjar hodi v prvih letih po sajenju prav pogosto okoli svojih drevesc. Spomladi jih obreže in jim rahlja drevesni kolobar (dš Baumscheibe), jih privezuje h kolu in morda tudi škropi. Čez leto uravnava drevescu enakomerno rast s tem, da priščipava in odstranjuje odvišne, prebujo ali v nepravu smer rastoče mladice, uničuje listne uši itd. Jeseni osmuka pravočasno mladim drevescem listje in jih zavaruje tudi proti zajcu. Skratka: Z mladim drevescem imamo neprestano delo, enako kakor z malim otrokom. Sadjarju pa, ki se tega dela ne ustraši, je trud poplačan s tem, da ves nasad lepo enakomerno raste, da so vsa drevesca zdrava in da v sorazmerno kratkem času začnejo in nato redno rodijo.

Pojdi zato tudi ti, ljubi čitatelj, okoli vseh svojih mladih drevesc zdajle spomladi, preden začno odganjati, na obisk! Obreži jih, kot smo to v zadnjem razgovoru obrazložili; ošpiči in nanovo zabij kol, če se je omajal ali sprnel, tako da mora drevesce kol držati, namesto kol njega; kjer je vez utrgana, priveži drevesce znova; drevescem, ki jih je zajec obžal, zamaži rane z voskom in jih obveži; in če le moreš, poškopki vse mlade nasade pravočasno s pravilno močno raztopino drevesnega karbolineja. Zemljo okoli drevesc zrahljaj in k slabotno rastočim zakopij košek mastnega hlevskega gnoja ali pa komposta. Obenem ugotovi, kje bo treba jeseni podsajati, ker so se drevesca lani posušila, ali ker so od zajca uničena.

... ponaljevati in precepeljati.

Posebno češnje in slive, od jablan pa nekatere sorte (n. pr. zlata parmena) po

enem ali dveh desetletjih rasti prenehajo z rastjo in po par letih tudi z rodovitnostjo. Tako drevje je treba pomladiti, to je, prikrajšati mu vse večje veje, da po-žene nova, mlada krona. Seveda je ta ukrep potreben le, če rast drevesa preneha kljub temu, da smo mu redno gnojili s hlevskim gnojem ali z gnojnicjo, oziroma z dušičnimi umetnimi gnojili. Kdor bi hotel doseči s pomlajevanjem novo rast in rodovitnost pri drevju, ki je prestalo rasti in roditi vsled pomanjkanja hranilnih snovi v zemlji, to je, ker nismo drevju nikoli gnojili, — bi doživel prav nepričakovan uspeh: drevo bi se v kratkem posušilo!

Včasih pa pomlajujemo drevje tudi zato, ker dela dotična sorta po svoji naravi preredit, preveč v višino ali na vse strani moleče veje in je sadjar s tem, ker ni mladega drevja obrezoval (ali vsaj ne pravilno) povzročil, da ima drevo preobsežno in preredito krono, kjer veje niso skoraj nič obrastle. Pri takem drevju lahko dosežemo s pomlajevanjem, da se krona bolj zgosti in obraste.

Včasih pa kako drevo kar »v nebo sile«, to je, da dela ozko, pokončno, a zelo visoko krono s prav šibkim ogrotjem. Ob vsakem deževju se taka krona obesl navzdol, a zgodnji sneg ali teža sadja jo nelzogično polomi. Zato moramo »urezati krono nazaj«, da se krona zniža in v spodnjem delu okrepi.

Bujno rastočih sort z gosto krono pa ne smemo pomlajevati, ker bi s tem rast še huje pospešili. Prebujno rastoča drevesa zdravimo tako, da jim dogleden čas ne gnojimo z dušičnimi gnojili, ki pospešujejo rast, marveč samo s fosfornimi, ki pospešujejo rodovitnost.

Ce nam pa sorta pri takem drevesu ni všeč, je najbolje, da drevesa precepimo. Kdor nima pripravljene večje množine cepičev in veziva, letos precejljanja itak ne bo mogel več izvesti, pač pa naj si pripravi vse potrebno za prihodnjo pomlad.

Tako za precejljanje kot za pomlajevanje drevja velja načelo, da moramo krono prikrajšati v naravni piramidasti obliki, torej tako, da pustimo veje v sredini višje, a naokoli jih bolj na kratko prirežemo. Za precejljanje naj še pripomnimo, da je precepiti čim več glav, da je uspeh bolj gotov.

...prav cepiti!

Glede precejljanja omenjamo, da so vsi načini dobri, ako smo pri delu spretni in

PK.-Aufnahme: Kriegsberichter Baumann (Wb.)

Unsere Abwehrfront, am Atlantik Der Oberbefehlshaber West, Generalfeldmarschall von Rundstedt, besichtigt die Verteidigungswerke an der Atlantikküste, die immer noch ausgebaut werden.

hitri, ako imamo zdrave, pravilno hranjene cepiče in dober cepilni vosek, ter končno, ako cepiče dovolj trdno privežemo. Vsak, kdor hoče biti dober sadjar, naj se pravilnega cepljanja drevja priučil pri naprednejšem sosedu, da ne bo pokončeval sadnega drevja s svojim načinom cepljanja »po starem«: da namreč razkolje deblo drevesa enako kot poleto na tnalu, vtakne vanj cepič na sredi, kot zagozdo in nato vse skupaj zapaca z blatom. Seveda taki »cepiljači« verujejo, da je le od sročje in od meseca odvisno, da-li se cepič prime. ... In ima res srečo, komur se cepič prime kljub takemu cepljenju!

Na nekaj pa pozabijo navadno tudi dobri sadjarji: zavarovati z lojem cepiče pred ptič in vetrom, ki mnogo lepo vraslih cepičev polomijo.

...in pa: gnojiti, gnojiti, gnojiti!

Vsled ukaza oblastev, da morajo letos vsi sadjarji vse sadno drevje očistiti, bodo letos na marsikateri kmetiji oskrbljeni z drvni za vse leto, ker so požagali v svojih sadovnjakih suhe in pregoste veje ter posekali (bolje bi bilo, če bi jih izkopali) suha drevesa. Marsikdo je bil celo bolj priden, pa je z drevesnih debel opraskal odstopajočo skorjo; nekateri — najpridnejši — so se celo toliko potrudili, da so debela namazali z apnom in posebno za napredek vneti sadjarji so dali svoje sadovnjake letos — prvič v življenju! — celo poškopiti.

Napačno ravna sadjar, ki sicer svoje drevo lepo obreže in očisti, pobeli debela z apnom, ali jih celo poškopiti, — pozablja pa, drevju pognojiti toliko in tako, kakor je to glede na pleme in rast drevesa potrebno: šibko rastočim drevesom s hlevskim gnojem, kompostom ali z dušičnimi gnojili, bujno rastočim samo s Thomasovo žlindro in kaljevo soljo, — vsem pa z apnom, a posebno še breskvam, marelicam, črešnjam in višnjam!

Dr. F. J. Lukas:

Ausschneiden! Izrezati!

Deutsch für Erwachsene methodisch und praktisch

(Nemščina za odrasle metodično in praktično.)

10. Stunde.

Lösung der Aufgabe:

I. Gegenwart

Ich trinke
du trinkst
er, sie, es trinkt
wir trinken
ihr trinkt
sie trinken

Zukunft

Ich werde trinken
du wirst trinken
er, sie, es wird trinken
wir werden trinken
ihr werdet trinken
sie werden trinken

II. Ich werde deutsch lernen. Franz Völker wird heute abend singen. Du wirst gerne tanzen. Wo wird Karl sein? Wo wird eine Haltestelle sein? Was wird die Fahrt kosten? Wir werden morgen nicht kommen? Ihr werdet keine Zeit haben. Wann wird der Zug kommen? Er wird sofort kommen. Wo werden Sie wohnen? Ich werde in Graz wohnen. Die Schülerinnen werden ein Lied singen.

III. Vino, pivo in voda so pijače. Žganje je alkohol. Koliko odstotkov alkohola ima to pivo? To pivo ima samo 6% alkohola. Kaj boste delali v nedeljo popoldan? Gotovo bo deževalo in jaz

bom spal. Je že zelo pozno? Ne, ura je šele 8. Kje stanujete? Na Pettau-u. Rad bi kupil poštne znamke. Prosim eno znamko za 6, eno za 12 in eno za 24 pfenigov. Nemčija rabi kolonije!

IV. Wir singen. Wir werden singen. Du lachst immer. Sie wird neues Kleid kaufen. Sie werden die Milch trinken! Nein, ich werde die Milch nicht trinken, ich werde eine Tasse Kaffee trinken. Tiere trinken Wasser. Die Enten fliegen schlecht aber sie können gut schwimmen. Bitte eine Briefmarke zu 12 Pfennige! Deutschland will seine Kolonien wieder!

Weitere allgemeine Regeln.

Nadaljna splošna pravila (o spolu samostalniki).

1. Weiblich sind:

a) Namen weiblicher Wesen.

1. Zenskega spola so:

a) Imena ženskih bitij: Die Frau, die Lehrerin, die Kuh.

b) Abstrakte Wörter und fast alle Zweisilber, die kein Lebewesen vorstellen.

b) Abstraktne in skoraj vse dvozložne besede, ki ne predstavljajo bitja: Die Blume, die Flasche, die Sonne, die Stunde.

c) Alle Wörter welche endigen auf -ei, -keit, -schaft, -ung, -in, -le, -ion, -tät: die Freiheit, die Volksgemeinschaft, die Bedeutung, die Partei, die Nation, die Universität.

d) Fast alle Einsilber auf -cht und -ft. d) skoraj vsi enozložniki na -cht. in -ft:

die Macht, die Schrift.

Übungssätze: Blumen sind Pflanzen. Die Flaschen sind aus Glas. Morgen wird die Sonne wieder scheinen. Ich warte schon zwei Stunden und der Autobus kommt nicht. Die Lehrerinnen unterrichten deutsch. Klagenfurt hat keine Universität aber Graz hat eine Universität. Ich kenne diese Melodie. Seine Schrift ist sehr schön. Dieser Lärm hat keine Bedeutung. Die Volksgemeinschaft ist schön und nützlich.

2. Sächlich sind:

a) die Metalle.

2. Srednjega spola so:

a) Imena kovin: das Eisen, das Kupfer, das Gold.

b) Alle hauptwörtl. gebrauchten Nennformen.

b) Vsi samostalniško rabljeni nedoločniki (nesamostalniki) das Essen, das Trinken, das Schwimmen.

c) Die Wörter auf -chen und -lein.

c) Vsi samostalniki s pomanjševalnico -chen in -lein: das Kindlein, das Blümlein, das Häuschen.

Wiederholungssätze.

Stavki za ponavljanje: Haben Sie ein Lössblatt? Bitte, hier ist es. Was hat jeder Vogel? Jeder Vogel hat Federn. Ist

MALE VESTI

* **Zadnja letošnja hišna zbirka za WHW** bo v nedeljo, dne 14. marca. Spodnjaštajerci! Pomislite na prebivalce v pokrajinah, ki so izpostavljeni zračnim napadom. Medtem ko mi vsaj naše noči lepo mirno prebijemo in prespimo v toplih posteljah, se mnogo družin z malimi otroci in starejšimi ljudmi noč za nočjo stiskajo po zavetiščih in kljub temu gredo naslednjega dne v tovarne, pisarne, na njive in v rudnike, da opravljajo svoje dolžnosti. Mnogo jih je tudi, ki jim sovražne bombe porušijo hiše, uničijo stanovanja, pohištvo, obleke in vse, kar imajo in kljub temu ne izgubijo volje do življenja, dela in borbe za zmagano. Ko bomo v nedeljo obiskani radi prispevka v WHW, se bomo spomnili teh ljudi, ki prinašajo za domovino veliko večja žrtve, kakor jih doprinesemo mi, če sežemo v žep in pri tej zadnji zbirki prispevamo nekoliko več kot doslej.

* **Delavci, ki delajo na svojem domu,** so podvrženi prijavi. Generalni pooblaščenec za vpostavo na delo je k svoji odredbi o prijavah naknadno razglasil, da se tudi delavci, ki delajo v svojih stanovanjih, v smislu odredbe smatrajo kot ljudje, ki izvršujejo samostojne poklice. Zato so taki delavci tudi podvrženi prijavi, če se jih od strani uradov dela pokliče.

* **Prečasno polaganje pomočniških izpitov.** Reichswirtschaftsminister je izdal odlok, da se, dokler traja vojna, lahko pusti predčasno k pomočniškim izpitom vaje, ki stojijo pred pozivom v Reichsarbeitsdienst ali v oboroženo silo. Predpogoj je, da je izglede za položitev izkušnje, da je učna doba dogovorjena na tri in pol leta in da mu do popolne izučitve ne manjka več kakor leto-dni uka.

Ihre Hausgehilfin brav? Ja, sie ist sehr brav und sie kann auch kochen. Wie ist die Lampe? Die Lampe ist hellgrün. Und der Vorhang? Jener ist dunkelgrün. Dieses Wasser ist graugrün.

Pomni: Če se sestavi dva pridevnika, nastane nov.

Was für dunkelblaue Pflaumen! Die Wolken sind dunkelgrau, es wird bald regnen. Dieser Turm ist dünn wie eine Nadel! Was macht der Friseur? Der Friseur schneidet die Haare und rasiert den Bart.

Das Geschlecht eines zusammengesetzten Hauptwortes wird nach dem letzten Wort bestimmt.

Pravilo: Sestavljeni samostalnik ima vedno spol po zadnji besedi.

also: die Schokolade, das Eis, das Schokoladeneis

der Arm, das Band, das Armband, der Arm, das Band, die Uhr, die Armbanduhr.

Übungssätze: Der Pfennig ist eine Münze. Mark und Pfennige sind Münzen. Der Wagen, das Rad und das Auto sind Fahrzeuge. Das Feuer brennt, das Licht leuchtet, die Sonne scheint. Was für eine Fabrik ist das? Das ist eine Maschinenfabrik.

Aufgabe.

I. Bilde die weibliche Form:

I. Spremeni v žensko obliko sledeče moške samostalnike:

Der Kellner, der Hund, der Maier, der Nachbar, der Beamte, der Lehrer, der Bruder, der Mann, der Sohn, der Vater, der Gärtner, der Schüler, der Schneider, der Gatte, der Russa.

* **Samo poklicni fotografi bodo lahko fotografirali.** Po najnovejših določilih se bo filme, fotografske plošče in fotografski papir prodajalo samo poklicnim fotografom. Hkrati je prepovedano razvijati in kopirati filme in plošče za nepoklicne svrhe.

ff-PK-Kriegsbericht Raudies (Sch)

Nach dem Artillerie-Überfall geht es wieder weiter

Schweres feindliches Artillerie- und Granatwerferfeuer hatte das Gelände um das »Gleisdreieck«, das jeder Kämpfer südlich des Ladogasees kennt, eingedeckt. Kaum ist die letzte Detonation verhallt, so ziehen die Männer der Waffen-ff im Straßengraben weiter vor.

II. Beantworte folgende Fragen: Wieviel Ohren hat der Mensch? Was macht der Friseur? Was ist der Wagen? Was macht der Koch? Was macht das Feuer? Was macht das Licht? Wie leuchtet eine Kerze?

III. Übersetze ins Slowenische: Meine Reise nach Berlin dauert 26 Stunden. Um 16 Uhr kommt der Zug von Wien. Der Dienstmann bringt meine Koffer. Ich möchte Zigaretten und finde keine Trafik. Was werden Sie heute Abend machen? Ich werde vielleicht in ein Kino gehen. Hier ist mein Paß! Wo sind heute deine Eltern? Sie sind heute in Marburg. Bitte ein Einbettzimmer! Wir möchten ein Zweibettzimmer mit Fließwasser und Bad.

Wörter.

kennen — poznati

Armband (s) — zapestnica

Armbanduhr (w) — zapestna ura

Bad (s) — kopel, kopalnica

Bart (m) — brada

Bedeutung (w) — pomen

Beamte (m) — uradnik

Blume (w) — cvetica, roža

brennen — goreti

dauern — trajati

Dienstmann (m) — postrešček

dünn — tenak, -a, -o

Eltern (mehrzahl) — starši

finden — najti

Fließwasser (s) — tekoča voda

Freiheit (w) — prostost, svoboda

Friseur (m) — brivec

Gärtner (m) — vrtnar

* **Vonjave in olepševalna sredstva** ne bo več izdelovalo. Reichsstelle za kemijo je izdala odlok, ki prepoveduje izdelovanje blaga iz voska, bakije, kopalno sol ter vse vonjave in olepševalna sredstva. Izjema velja za sredstva za negovanje zob, nog, otročji puder in za izdelke, ki so oblasti Reich-a izdale navodila, da se izdelujejo. Sveč se po lokalih in pri prireditvah ne sme uporabljati, ako ne gre za izhod v silo.

* **O popraviljanju in izdelovanju oblačil.** Reichsstelle für Kleidung je izdala rešitev, ki določa, da se v bodoče mora v prvi vrsti osigurati popravila oblačil. Za obrti, ki so obvezne vršiti popravila oblačil, veljajo sledeče prepovedi: Do 15. maja ne smejo sprejemati nikakršnih naročil za izdelavo novih oblačil. V času med 15. marcem in 15. majem se pa ne sme izdelovati tistih naročil novih oblačil, ki so že pri obrtniku. Prepoved ne velja za rokodelske obrti, ki nimajo odprtih lokalov in so leta 1942. izdelali več kakor 90 odstotkov blaga za zalogo, nadalje tudi ne za mojstre, domače delavce, mojstre od komada in hišne obrtnike, ki delajo za industrijo.

* **»Betriebsführer«.** Betriebsführer ali obratovodja nekega večjega podjetja je svojim delavcem in nastavljenecem objavil sledeče: 1. Želim, da me slej kakor prej nagovarjate z besedo »Betriebsführer«. 2. Želim, da me moji najožji delavci slej kakor prej nagovarjajo z mojim imenom. Izgleda, da je naziv »Betriebsführer« izraz prav posebne osebne povezanosti obratovodje s svojo delovno posado.

* **Junška smrt.** ff-Obergruppenführer in General der Waffen-ff ter poveljnik divizije oklopnih grenadirjev ff, Theodor Eicke, je v bojih na vzhodu našel junško smrt za Führer-ja in Reich. Ta velezaslužni mož in organizator svoje divizije oklopnih grenadirjev ff je bil nosilec

Gatte (m) — soproga

hell — svetel, -a, -o

kennen — poznati

Kerze (w) — sveča

Koch (m) — kuhar

Kupfer (s) — baker

Lampe (w) — svetilka

Lärm (m) — hrup, ropot

leuchten — svetiti

Löschblatt (s) — pivtnik

Licht (s) — luč

Macht (w) — sila

Melodie (w) — melodija, napev

Münze (w) — novec

Nachbar (m) — sosed

Nation (w) — narod

Ohr (s) — uho

Partei (w) — stranka

Pflanze (w) — rastlina

Pflaume (w) — sliva

Rad (s) — kolo

rasieren — briti

Reise (w) — potovanje

Russe (m) — Rus

schneiden — strčiti

Schrift (w) — pisava

Trafik (w) — trafika

Turm (m) — stolp

Universität (w) — univerza

unterrichten — poučevati

Volksgemeinschaft (w) — narodna skupnost

Vorhang (m) — zavesa

Wagen (m) — voz

warten — čakati

Wirt (m) — krčmar, gostilničar

Wolke (w) — oblak

častnega znaka nacionalsocialističnega gibanja ter odličja Eichenlaub zum Ritterkreuz. Eicke je bil sedaj že v drugič s svojo divizijo pred boljševiki. Svojo usodo je do neke meje že predvideval. Že nekoč v bojih pri Demjansku ni videl drugega izhoda kakor smrt. Vgriznil se je v jezik ter z grenkim humorjem odredil, da so mu skopali grob. Kljub temu ga pa ni zapustila njegova trdna volja. S peščico svojih vojakov z znaki mrtvaških glav je prisilil in izsilil odločitev bojev v svojo prid. S tistimi možmi se je potem podal po Nemčiji ter odšel dalje kot nekakšna osvežitev na zapad. Ko ga je sedaj zadel a usoda, je obležal mrtev med boljševiki. Njegovi bojovníki so ga pa za vsako ceno hoteli kot mrtvega iztrgati iz sovjetskih rok. Spustili so se naravnost v blazno divjo borbo s komunisti ter jim iztrgali in rešili ostanke svojega poveljnika in jih prinesli na ščitu nazaj med svoje vrste. Pri tem je prostovoljno sodelovala cela njegova divizija.

* Stotisoč poročnih posojil so izplačali leta 1942. v Nemčiji. Doslej je Nemčija dovolila okrog dva miliona parom poročna posojila ter jim omogočila in olajšala ustanoviti si lastna ognjišča.

* Dom za vojaške sirote. Ustanova »Großes Militärwaisenhaus Potsdam« pri Berlin-u, ki je bila ustanovljena že leta 1724., stoji danes pod nadzorstvom vrhovnega poveljstva oborožene sile ter vzgojuje otroke padlih ali umrlih vojakov. Šef ustanove je Reichsmarschall. Medtem, ko je ta ustanova svoječasno bila omejena samo na Potsdam pri Berlin-u, je danes razdeljena na razne hiše ločeno za fante in dekleta. Središnica je v Potsdam-u, ena podružna hiša je v Liebenau-u pri Graz-u, v Zeitz-u jo pa pravkar gradijo.

* 150 pošiljk za vojake je ukradel in prejel zato smrtno kazen. Posebno sodišče v Wien-u je obsodilo 50letnega Franz

Mach-a kot ljudskega škodljivca na smrt. Mach je kot poštni uslužbenec do januarja, ko je bil aretiran, ukradel nič manj kot 400 pošiljk za vojake na fronti. Del ukradene vsebine je obsojenec prodal drugim ljudem. Za svoj zločin je prejel pravično kazen.

* Ženski slamanati klobuki se za eno točko pocenijo. Reichsstelle für Bekleidung je odredila, da je pri nakupu ženskih slamatih klobukov zahtevati samo dve točki ali dva punkta od oblačilne karte.

* O podeljevanju novih obrtnih pravic. Z ozirom na ukrepe, ki se izvajajo v obrti, industriji in trgovini, je Reichswirtschaftsminister s posebnim odlokom odredil, da se pri podeljevanju obrtnih dovolil, koncesij itd. najprej preštudira stanje ustavljenih obrti, ki jih sedaj zapirajo, da se ne bo otvarjalo podjetij in kmalu nato zopet zapiralo.

* Sovražna letala zopet nad Svico. Po uradnem poročilu švicarske vlade so v noči od 7. na 8. marec tuja letala preletela v različnih smereh kanton Graubünden. Letalski alarm so imeli v St. Moritzu, Chur-u, Davos-u in Glarus-u.

* Petindvajsetletnica nemške filmske družbe Ufa. Nedavno je v Berlinu znana nemška filmska družba Ufa obhajala petindvajsetletnico svojega obstoja. Pri tej priložnosti je Führer odlikoval razne osebe, ki so za razvoj nemške filmske industrije stekle velike zasluge. Filmi tvrdke Ufa v Berlinu tejejo po vseh kinematografi Evrope ter so kot najmlajša panoga umetnosti ogromno doprinesli na kulturnem področju. Danes si je življenje kulturnega človeka težko predstavljati brez obiskovanja kinematografov.

* Nova ureditev vajeških plač. Generalni pooblaščenec za vpoustavo na delo je za vse področje Reich-a in za zasedene pokrajine vzhoda s posebnim odlokom določil učne prispevke in ostale storitve za

RESERVEN

haben, ist ein altes Gebot. Wann jetzt der Zivilbedarf an Glühlampen hinter den Wehrmachtslieferungen vorerst zurückzustehen hat, so rät OSRAM:

Legen Sie jede im Kriege nicht leuchtgewichtige Brennstelle durch Lockerschrauben der Lampenstill! Diese Glühlampen werden Ihnen in tageslichtarmer Zeit willkommene Reserven sein... und Strom wird auch dabei gespart.

174

vajence in naučnike. Določila se ne nanašajo na vajence ali učence v rudarstvu, kmetijstvu, gozdarstvu, morski in rečni plovbi ter domačinstvu. Vajence ali učence je tisti, ki se uči na podlagi učne pogodbe. Naučnik (Anlernling) je pa tisti, ki se vežba na podlagi naučne pogodbe za kakšen poklic. Višina teh vajeških učnih prispevkov ali plač se ravna po krajevnih mezdnih razredih. V velikih mestih je prvi, v ostalih pa drugi krajevni razred. Plače se gibljejo med 30 in 85 RM mesečno in se ravna po letih starosti. Učne in naučne pogodbe, ki tečejo že dalje kakor veljavnost tega novega določila, ki stopi s prvim marcem 1943 v veljavo, niso podvržene novim predpisom.

* Bodimo trdi in vztrajni. »Tagespost« piše: »V našem listu smo včeraj imeli smrtno naznanilo mladega moža, ki je padel pri Ilmskem jezeru. Mož se je udeležil že vojne proti Poljski ter bil lansko zimo ranjen. Za njim žaluje njegova mlada žena, njegov mali sinček ter njegov stariš, ki so z njim izgubili že četrtega sina v tej vojni, medtem ko se druga dva sinova tudi že nahajata pod zastavo. V zaledju pač ni žrtve, ki bi se dala primerjati s popisano. In takšnih bolečin je seveda še več. Na to naj mislijo vsi, ki so obupani, ako stopi resnost vojne pred nje.«

* Sijajen uspeh nemškega letalca. Dne 6. marca opoldan je neki nemški lovec zagledal na gladini Sredozemskega morja sovražno podmornico. Lovec je takoj napadel podmornico z bombami in jo je tako sijajno zadel, da se je po parkratnih eksplozijah potopila. Velike količine olja na površini so bile dokaz, da se je podmornica potopila.

* Amerikanci učijo svoje vojake sovražiti in moriti. Poveljniki ameriške armade v domovini, general Leslie Mc. Nair, je dopisniku lista »Times Herald« rekel, da se morajo ameriški vojniki naučiti iz dna svojih duš sovražiti in moriti. Da bi se te vojake res razpoložilo za moritev, se jim prikazuje filme o grozodejstvih, ki jih počenjajo sile nasprotnikov.

* 200 ljudi zgorelo v japonskem kinogledišču. V nekem malem mestu na japonskem polotoku Hokkaido se je zgodila preteklo soboto strašna nesreča. Iz še nepojasnenih vzrokov je nastal namreč v nekem kino-gledišču požar, ki se je razširil z bliskovito naglostjo. 200 obiskovalcev predstave je pri živem telesu zgorelo

Zwiesgespräche.

Wie spät ist es? Wieviel Uhr ist es?
Es ist 10 Minuten vor 4 Uhr.
Bitte können Sie mir die genaue Zeit sagen?

Ja, es ist genau 8 Uhr 27.
Um wieviel Uhr wird gefrühstückt?
Zwischen 8 und 9 Uhr.
Wann wird zu Mittag gegessen?
Gegen 1 Uhr.

Wann beginnen die Vorstellungen im Kino?

Ich weiß es nicht, da müssen Sie in der Zeitung nachsehen.

Koliko je ura?
10 minut pred 4. uro.
Prosim, ali mi morete povedati točno čas?

Da, sedaj je ura točno 8.27.
Kdaj se zaitrkuje?
Med 8. in 9. uro.
Kdaj se obeduje?
Proti 1. uri.

Kdaj se pričnejo predstave v kinu?
Ne vem, morate v časopis pogledati.
Haben Sie noch einen Augenblick Zeit?
Ja, wozu?

Gehen Sie mit mir zur Post, ich muß ein Telegramm aufgeben.

Wann fährt ein Autobus nach Veldes?
Alle halbe Stunden.

Wie lange geht man zu Fuß bis zur Post?

Ungefähr 20 Minuten.
Und wie lange dauert es mit der Straßenbahn?

Ungefähr 10 Minuten.
Werden Sie morgens immer um 7 Uhr wach?

Ja, ich habe einen Wecker, der weckt mich auf.

Geht Ihre Uhr genau?

Im allgemeinen ja, aber manchmal geht sie um einige Minuten vor.

Wann sehen wir uns wieder?

Höfentlich nächsten Sonntag um dieselbe Zeit.

In welchem Jahrhundert leben wir?

Wir leben im 20. Jahrhundert.

Ali imate še trenutek časa?

Da, zakaj?

Pojdite z menoj na pošto, moram oddati brzojavko.

Kdaj (od)pejje avtobus na Bled?

Vsake pol ure.

Kako dolgo je peš do pošte?

Približno 20 minut.

In kako dolgo je s cestno železnico?

Približno 10 minut.

Ali se zbudite vsako jutro ob 7. uri?

Da, imam budilko, ki me zbudi.

Ali je vaša ura točna?

Vobče da, ali včasih prehiteva za par minut.

Kdaj se zopet vidimo?

Kakor upam, prihodnjo nedeljo ob istem času.

V katerem stoletju živimo?

Živimo v 20. stoletju.

* Brzojavke na fronto. Vrhovno poveljstvo je odredilo, da se pregleda privatne brzojavke, namenjene vojakom na fronto glede resničnosti vsebine. Pregled bodo izvrševali Ortsgruppenführer-ji, uradi Kreis-a, policija itd.

v poslopju, iz katerega se je rešil samo del publike.

* Dve brazilski ladji potopljeni. Brazilsko mornariško ministrstvo je sporočilo, da sta bila parnika »Alfonso Penna« (3540 brt.) in »Brasiloide« (6075 brt.) torpedirana in potopljena ob brazilski obali.

* Za najboljšo angleško službo ni ponudnikov. Španski list »Informaciones« piše, da je najboljša plačana služba na svetu položaj podkralja Indije. Imenovani list se poziva na neka poročila v angleškem listu »Daily Mail« ter našteva ugodnosti, ki so povezane s to lepo in dobro službo. Že sama plača, ki je navadno ne more porabiti, znaša 20 tisoč funtov šterlingov. Kljub temu se ni v Angliji našlo nikogar, ki bi bil po poteku službene dobe prevzel položaj lorda Linlithgowa. List povprašuje, zakaj ni reflektantov za to visoko mesto ter pravi, da je volja indijskega naroda po samosvojitvi in odpravi angleške nadoblasti vzrok, da ta najboljša služba sveta angleškim aristokratom nikakor ne diši.

* Rojstni dan japonske cesarice. Minulo soboto je japonski narod proslavil 40. obletnico rojstva svoje cesarice.

* Novi speaker (govornik) angleške Spodnje zbornice. Pretekli torek je bil Colonel Brown izvoljen za novega speakerja al vladnega govornika v angleški Spodnji zbornici. Brown je bil od l. 1938. speaker lordske zbornice.

* Kapitulaacija uplavnega kitajskega generala. Kakor poroča radio Tokio, je uplveni general Li Sing Ki, ki je bil doslej pristaš maršala Cangkajška, položil te dni skupno s 5000 častniki in možmi orožje ter se je priključil nacionalni kitajski vladi v Nankingu.

* Italijanska oborožena sila dobi namestnika šefa generalnega štaba. Ta položaj bo zasedel oficir v stopnji poveljujočega generala in bo pomočnik šefa generalnega štaba, hkrati ga bo pa zastopal, kadar bo radi bolezni, dopusta itd. odsoten. Zastopnik šefa generalnega štaba dobi lasten štab, ki ga bodo sestavljali oficirji vseh treh rodov orožja.

PK.-Kriegsbericht Hensch (Sch)

Hier liegen feindliche Minen

Eben ist hier eine Mine hochgegangen. Die Explosion hatte zum Glück nur eine leichte Verletzung bei einem der Männer hervorgerufen. Nunmehr werden Pioniere beim weiteren Vordringen durch das bandengefährdete Gebiet zum Minenräumen eingesetzt.

* Nov vodja italijanske akcije bojevnikov iz svetovne vojne. Dosedanji vodja akcije, nacionalni svetnik di Crollalanza, je bil na lastno željo razrešen svoje funkcije. Akcija bojevnikov ima nalogo, izsušiti in kolonizirati znana močvirnata področja Pontinija. Duce je na mesto Crollalanze imenoval podpolkovnika dr. Pileri-ja za vodjo imenovane akcije.

* Ameriška armada je slabo izveščana. Ameriške čete so ob Tihem oceanu pridlele nočne vaje, in sicer izkrcanje na kalifornijski obali. Pri tem nočnem manevru je baje utonilo 14 oficirjev in vojakov.

* Zasilni pristanek ameriškega bombnika v španskem Maroku. Kakor poročajo iz Melille, je moral neki ameriški štirimotorni bombnik tipa Liberator zasilno pristati na špansko-afriških tleh. Posadka je bila internirana.

* Sosedje bodo pomagali kmetijam brez gospodarjev. Z ozirom na prehranjevanje ljudstva ne sme na podeželju priti do nikakršnih odprtih, če kmetje odhajajo pod orožje. V to svrhu je Reichsnährstand uredil takozvano Hofpatenschaft ali kmetijske botre, ki bodo gledali in skrbeli za kmetije, katerih gospodarji so pri vojakih. Za izvedbo teh ukrepov bo olajšilno dejstvo, da je vrhovno poveljstvo oborožene sile ukrenilo vse, da bo do kmetije, ki jih bo vojaška oblast pustila na kmetijah, obvezni skrbeli brezplačno za kmetije, ki jih bo vojaška oblast pustila na kmetijah, ki so brez gospodarjev. To boterstvo bo stonelo na dogovoru med Ortsbauernführer-jem, posestvom brez gospodarja in med botrom. Dolžnost kmetijskih botrov bo, opravljati dela in skrbi, ki jih drugače opravlja lastnik sam. Vse to se ima zgoditi potom posvetovanja. Delo botrov je častno delo in se ne sme nagraditi.

* Gradnja ameriških ladij tipa »Liberty« je udarec v vodo. Ameriški časopis »Time« piše o gradnji ameriških ladij tipa »Liberty«, da se ta vrsta ladij ni obnesla predvsem zato, ker te ladje ne razvijajo večje brzine kakor deset vozlov. Na ta način so ladijske spremeljave prisiljene svojo brzino znižati na isto brzino. Defekti so pri teh ladjah na dnevnem redu. Tudi železne plošče se večkrat nalomijo. To povzroča popravila, kar je zelo zamudno. Mornariška komisija se je že bavila z načrtom, da bi začela v serijah graditi ladje tipa C, ki vozijo 18 vozlov na uro. To pa ladijskim družbam ni prijalo in so dosegle, da se nadaljuje s gradnjo ladij »Liberty«, ki se bolj hitro producirajo. Mornariška komisija hoče baje sedaj izdelati še en novi tip ladij »Liberty«, ki bi naj predstavljal večjo tonažo. Če bo vse gladko izteklo, se bo ta novi tip lahko začel izdelovati šele leta 1944.

* Angleži priznavajo izgubo ladje za polaganje min. Britanska admiralteta je objavila izgubo ladje »Welshman«, ki so jo uporabljali za polaganje min.

* Zavezniki so izgubili 70 tisoč mornarjev. Tako piše v Kopenhagenu izhajajoči list »Kritisk Ugerrevue« o anglosaških izgubah v tej vojni.

* Eisenhower ima že namestnika. Da bi razbremenila vrhovnega poveljnika ameriških čet v francoski Severni Afriki, generala Eisenhower-ja, je ameriška vlada imenovala brigadnega generala Everett Hughes-a za njegovega namestnika v poveljstvu v Severni Afriki.

* Mesto se pogreza v zemljo. Mehika je bila v zadnjem času prizorišče številnih geoloških katastrof. V zadnjem času je bruhalo večje število ognjenikov, ki so s svojo gorečo lavo uničili celo vrsto naselbin ter tako zahtevali tudi človeške žrtve. Kakor poročajo pravkar iz Mehike, se je začelo mesto Yahuiche v državi Ca-

PK.-Kriegsbericht Bayer (PBZ-Sch)

Betten nach Maß

Allabendlich, wenn sich unsere Soldaten nach einem Spättruppunternehmen irgendwo in der Wüste ein Nachtlager bereiten, ist stets die erste Arbeit: Bettenbau. Jeder schaufelt sich selbst eine Kule im weichen Sand, den jeweiligen Körperformen und Wölbungen angepaßt. Das ganze dann mit Decken belegt, kein Himmelbett vermag damit zu konkurrieren.

PK.-Kriegsbericht Schürer (Sch)

Schwere Granaten

Ein Feuerüberfall wird vorbereitet. Mit dem Zündsteinschlüssel stellt der Kanonier die schweren Granaten ein.

zaca polagoma pogrezati. Več hiš se je že popolnoma porušilo, druge se sproti rušljivi prebivalstvu mesta je v paničnem begu zapustilo svoja stanovanja in se podalo v hribovje. Prvo pogrezanje mesta so opazili že leta 1936., vendar takrat ni bilo opažati tega v tako velikem obsegu.

* Nadarjence se podpira in pospešuje. Reichserziehungsmister je izdal odlok o dodelovanju šol in akcije za izboljšanje storitvenih sposobnosti. Naloga poklicnih šol je, izobraževati mladino izven obratov, medtem ko imajo organi akcije za izboljšanje storitvenih sposobnosti skrbeti za dorasle talentirance po tovarnah in delavnicah. Pri tem s postavlja tiste, ki po podjetjih pokažejo izredne sposobnosti, tja, kjer imajo največ možnosti za izkoriščanje in izpopolnjevanje svojih talentov. Ljudje, ki jih na ta način človeška družba postavi ob pravem času na prava mesta, bodo narodni skupnosti in sebi vsestransko koristni ter mnogo doprinesli za napredek in boljšo bodočnost človeštva.

* Japonska je izpustila vojne ujetnike, ki so doma iz Filipinov. Kakor znano, so Japonci Amerikancem odvzeli Filipine v sedanji vojni. Sedaj so japonske vojaške oblasti odredile, da se vojne ujetnike, ki so rodom iz Filipinov, odpusti ter pošlje domov. Na Filipinih je namreč nova japonska uprava pridno na delu obnove ter so se razmere že tako daleč uredile, da so Japoncem ti bivši ameriški vojaki potrebni za delo. Doslej je izpuščenih 3400 ujetnikov.

* O tujskem prometu. Nedavno izdane smernice o tujskem prometu med vojno določajo, da je tretja oblačilna nakaznica za vpis dopusta veljavna samo do 31. marca 1943. Po 1. aprilu 1943 je za novo dopustno leto potrebna 4. oblačilna nakaznica za vpisovanje kot zdraviliški in počitniški gosti. Kdor take karte ne more predložiti, ne more dobiti stanovanja. Zdravniška spričevala so merodajna samo za zdravljenje v letoviščih in zdraviliščih ter ne zadostujejo kot splošen izkaz. Prestopki zoper te predpise so kaznjivi. Morebitno potrebna pojasnila se dobijo pri potovalnih uradih.

* Preprečite gozdne požare! Odredba pooblaščenca za izvedbo štiriletke za zaščito gozdov pred požari prepoveduje vsako delo, ki bi v gozdovih in v bližini istih lahko povzročilo požare. Prepovedano je torej svetiti z odprto svetilko, odmetavati goreče predmete, kaditi in kuriti v gozdovih in blizu istih. Na to prepoved se mora opozarjati tudi izletnike, ki posebno v letnih časih radi zahajajo v naravo ter so v gozdovih neprevidni. Policijske oblasti imajo navodila, da brezobzirno zasledujejo morebitne prestopke.

* Armada potrebuje podčastnike. Vsak mlad Nemeč, ki je zdrav in zanesljiv ter ima voljo, lahko postane s 17 leti ponudnik za podčastnika velikonemške armade. Obveže se lahko na štiri in pol ter na dvanaest let službe. Prijave sprejema Wehrbezirkskommando. Ponudnikom za podčastniško službo se skrajša delovna obvezna služba na tri mesece. Edinično in vrsto orožja si ponudniki lahko sami poizkušajo. Povišanja v čin Unteroffizier-ja, so po devetmesečnem službovanju, če so se na fronti uveljavili, možna. Pri primernejih storitvah se take podčastnike lahko sprejme tudi v oficirsko službo. Druga pot, ki vodi v polico aktivnih podčastnikov, je podčastniška šola ali Unteroffizier-Schule. Ponudbe je predlagati na Wehrbezirkskommando ali pa na nastov Annahmestellen für Heeres-Unteroffizierschulen, Berlin W 35, Viktoriastraße 32.

Amtliche Verlautbarung

Meldung eingetretener Arbeitsunfähigkeit als Voraussetzung des Bezuges von Krankengeld.

Die Meldung eingetretener ärztlich bescheinigter Arbeitsunfähigkeit (Krankmeldung) ist binnen drei Tagen zu erstatten. Sie ist durch den Versicherten vorzunehmen. Wird diese Frist versäumt, so besteht kein Anspruch auf Krankengeld bis zu jenem Tage, an dem die Meldung ordnungsgemäß erstattet wurde. Liegen besondere Umstände vor, die die rechtzeitige Meldung unmöglich machten, kann Krankengeld für die zurückliegende Zeit höchstens für eine Woche vor Erstattung der Meldung gewährt werden.

Marburg, am 4. März 1943.

Überleitungsstelle für Sozialversicherung Marburg/Drau

Der geschäftsführende Leiter:
gez. I. V. TSCHELIGA

190

REALITÄTEN UND GESCHÄFTSVERKEHR

Gewinnbringender Besitz

(10 Joch) sofort zu verpachten. Anfragen in der Verw. 193-2

ZU VERKAUFEN

Verkaufsanzeigen (Gebrauchsgüter) dürfen nur mehr mit Preisangabe veröffentlicht werden

Grammophon mit 18 Platten um 250 RM verkauft. — Johann Schula, Kunigund I bei Pettau. 194-3

Kuh-Doppeljoch

40 RM großer Schleifstein samt Gestell 45 RM zu verkaufen. Marburg, Mozartstraße 62. 195-3

Josef Jagoditsch, Cill, Marktplatz Nr. 11 und August-Seebach-Gasse 2 Verteilungsstelle der Östmärkischen Samenzucht Haubensak & Co., Wien

Neue Samensendung

für Berufsgärtner, Landwirte und Kleingärtner und Weck-Einkochgläser eingetroffen. 203-3

ZU KAUFEN GESUCHT

Abfälle Altpapier, Hadern, Schnel-derabschnitte, Textilabfälle, Alteisen, Metall, Glasscherben, Tierhaare und Schafwolle kauft laufend jede Menge Alois Arbeiter, Marburg (Drau), Draugasse 5. 160-4

OFFENE STELLEN

Vor Einstellung von Arbeitskräften muß die Zustimmung des zuständigen Arbeitsamtes eingeholt werden

Winzer mit 2-4 Arbeitskräften gesucht. Anfragen: Frangesch, Marburg, Thesen. 196-6

Schneidergehilfin

wird sofort bei Aloisia Parasin, Damenschneiderin, Willkommen 25, Wachsenberg, aufgenommen. 197-6

Jüngerer Bursche

von Lande wird für die Gärtnerei aufgenommen. Verpflegung im Hause. Anton Lorentsich, Gärtnerei, Gut Brandhof, Post Brunnndorf bei Marburg-Drau, Untersteiermark. 198-6

Hausgehilfin mit Koch- und Nähenkenntnissen zu 4 Personen gesucht. Anträge unter »Gute Behandlung und kinderliebend« an die Verwaltung. 205-6

Suche dringend ein Dienstmädchen sowie ein Hausmäd. Gasthaus Erlacher, Gams-Marburg. 199-6

Fräulein mit Vermögen wünscht Ehebekanntschaft mit Besitzer oder Staatsangestellten bis 50 Jahren. Geschiedene ausgeschlossen. Zuschriften an die Verwaltung unter »Raudein«. 202-12

HEIRAT

Unternehmer sucht Mädchen

zwecks Ehebekanntschaft bis 28 Jahre. Bevorzugt jene mit eigener Wohnung. Lichtbild erwünscht. Anträge unter »Eheglück« an die Verw. 200-12

Älterer Herr

mit über 2000 RM Ersparnisse, wünscht sich mit einer Witwe mit Kindern auf kleinen Besitz oder gleichen einzuheiraten unter »Frühjahr 537« an die Verw. 204-12

Bursche 34 Jahre alt, berufstätig in Marburg, auch mittellos und doch sympathisch, zwischen 18-30 Jahren, jedoch nicht zu problematisch. Willst Du mein Frauerl sein?, so sende Anträge unter »Marburg« ein. 201-12

* Jajca v 47. dodelilni periodi. V 47. dodelilni periodi se bo izdalo na odrezke a/47, b/47 in c/47 po eno jajce za vsakega imejitelja živilskih nakaznic. Izdajca se vrši med 8. marcem in 4. aprilom.

RAIFFEISENKASSE MARBURG/DRAU

HERRENGASSE

SCHULGASSE

Fernruf 24-53

im Gebäude der früheren Unterösterreichischen Volksdarlehenskasse

Verzinst die Spareinlagen und Einlagen in laufender Rechnung nach gesetzlicher Kündigung und laut Vereinbarung
Gewährt Darlehen: kurz-, mittel- und langfristig auf Bürgschaft und Intabulation, sowie Kredite in laufender Rechnung

131

Morkit
schützt die Saat gegen Vogelraub.
Genau so einfach
in der Anwendung wie
Ceresan-Trockenbeize.
Keine Keimschädigung

ERHÄLTlich BEI
FACHDROGERIE
J. V. POBERER
PETTAU

113

Oglašujte

v
„ŠTAJSKEM
GOSPODARJU“

BURG-LICHTSPIELE

MARBURG, BURGPLATZ 1

MARIA DENIS

in

VERLASSEN

Für Jugendliche nicht zugelassen!

Kulturfilm-Sondervorstellungen:

Sonntag um 10 Uhr;

Montag, Dienstag und Mittwoch
um 13.45 Uhr

KARTHAGOS FALL

192 Für Jugendliche zugelassen!

Sparsame, tüchtige Wirtschafterin

(Köchin) ländlicher Abkunft, wird für unser Winzerschulinternat gesucht. (Kann auch Kriegswitwe mit 1 Kind sein.) Angebote mit Angabe des Lebenslaufes sind zu reichen in die:

Gutsverwaltung

Gangut Kapellen (Winzerschule)

Post: Bad Raden, Steiermark

191

SPODNJEŠTAJERC!

Nemščina je jezik tvojega mišljenja, tvoje ljudske skupnosti in tvoje domovine. V tvojem interesu je torej, da nemščino popolnoma obvladaš. Zato se uči in izpopolnjuj v nemškem jeziku. Govori, čitaj in misli nemško!

Deutsche Reichslosterie

6 x 500 000
100 000 000

Erste Ziehung der I. Klasse d.

9. Deutschen Reichslosterie

am 16. und 17. April 1943

Lospreise: $\frac{1}{8}$ RM 3, $\frac{1}{4}$ RM 6

Staatliche Lotterie-Einnahme

W E S I A C K

Marburg/Drau, Herrengasse 25

Fernruf 20-97 188

Ameiseneier, Acnika

sowie alle Heilkräuter kauft
laufend jede Menge

W. Gremse, Kräutergrosshandlung

GRAZ, Gartengasse 22 189

Uči se nemščine!

Die Sache mit
Gatanol
ist so einfach! Jede Menge (auch ein einzelnes Ei) kann - wenn es die Zuteilung zuläßt - in den Vorratstopf zugelegt - oder natürlich auch - wenn es gebraucht wird - entnommen werden, denn

Gatanol konserviert Eier über 1 Jahr

175

Neues Pulver für den Wuchs und für die Mastung der Schweine

REDIN,
mit garantiertem Erfolg

ZENTRALDROGERIE EMIL THUR,
66 Marburg/Drau, Herrengasse 33.

Prothesen jeder Art - Leder - Leichtmetall - Holz - orthopädische Apparate, Leibbinden, Gummistrümpfe, Bruchbänder erzeugt und liefert das führende Fachgeschäft F. E g g e r, Bandagen und Orthopädie, Lieferant sämtlicher Krankenanstalten u. Sozialinstitute, Marburg/Drau, Mellingerstraße 3, CIII, Marktplatz 13.

762-14

LEUKOPLAST
Pierendorf

Das Verbandpflaster
LEUKOPLAST
Klebkraftig und haltbar
wie immer!

KDOR v „ŠTAJSKEM GOSPODARJU“ oglašuje,
uspeha se raduje!